

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-heteses post. sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér post. sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, december 23.

Mai számunk főbb közleményei:

- Fellrat az önálló bankért.
- Lukács és Khuen a királynál.
- Ötvenezer korona Aradnak.
- A bukaresti merénylet.
- Eltemették Lipót királyt.
- Letartóztatott aradi háztulajdonos.
- Elhunyt milliomos.
- A Képzőművészeti Társulat karácsonyi kiállítása.
- Karácsonyi gondok.
- Vidám történetek.
- A pannonhalmi főispátválasztás.

Arad államsegélye.

Arad, december 22

A városok segítésére szánt két millió, a mely olyan sokáig váratott magára, végre szétosztásra került. Arad városára ötvenezer korona jut az 1909. évi állami költségvetésbe föl-vett összegből, s ez a jövő esztendőre szintén megilleti a várost; azután pedig 1916-ig emelkedni fog a szubven-ció, a mikor már, arány szerint, két-százezer korona lesz a segítség, a melylyel az állam Arad háztartásá-hoz járul.

Sok-e, kevés-e az ötvenezer ko-rona, amely már a kezeink között van, s a melyre a jövő esztendőben szintén lehet számítani, arról lehet vitatkozni. A város egy évi kiadásainak összege megüti a milliót, az állami segítés tehát mindössze öt percentet jelent. A mikor azonban két milliót az összes törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsú városok között kell

szétosztani, akkor annyi igényt kell kielégíteni, hogy ránk nem juthat több.

A legaktualisabb kérdés most az, hogy mint használtassék föl ez a se-gítség. A miniszteri rendelet szerint azt első sorban a *tisztviselői fizetések rendezésére* kell fordítani, s csak, ha a fizetések elérik a fokokat, a melyeket a miniszter által készített táblázat megállapít, lehet azt egyéb célokra fordítani. Nevezetesen a városi rend-őrség fejlesztésére, közegészségügyi intézmények létesítésére, városfejlesz-tési és rendezési célokra.

A miniszternek e szigorú utasítása folytán az 1909. évrejáró ötvenezer ko-rona egy részét tisztviselői fizetésekre jut. Miután azonban a tisztvi-selők legújabb fizetésrendezése, amely az 1910. évben életbelép, a miniszter táblázatánál is jobb javadalmazást foglal magában, (lám, mégse olyan mostoha ez a törvényhatóság) a jövő évre nézve már szabad keze van a törvényhatóságnak ez ötvenezer ko-ronának, mint állandó jövedelemnek föl-használásában.

Kissé különös a miniszternek az a kikötése, — bár nem tudjuk, mi-lyen határozottsággal foglalta a ren-deletbe, — hogy az összeget a *pót-adó csökkentésére fordítani nem szabad*. Ha tehát valamely város, talán ép az állami segítség reményében, új és új pótdadó-emelés árán, eddig is fej-lesztette rendőrségét, eddig is ere-

jén felül költsékezett egészségügyi intézményekre és városfejlesztési cé-lokra, — mint például ép Arad, — annak az állami segítséget nem lehet a tulkiadás, a mértéken fe-lül igénybe vett közmegterheltetés csökkentésére fordítani, hanem, ha már a tisztviselőknek nincsen kívánni valójuk, a segítséget el kell költeni? Vajjon az állami segítés nem lehet olyan, hogy annak üdvös hatását a polgárok ne csak közvetve az új in-tézmények által, hanem *közvetlenül* is megérezzék?

Igaz, hogy Aradon így is helye van az államsegélynek. A rendőrség új elhelyezése, a csatornahálózat kibő-vítése, a vágóhid hűtőkészülékeinek elkészítése és egyéb már programba vett ügyek, amelyek beleillenek a mi-niszter által előírt keretbe, s amelyek annuitását kétségtelenül szabad lesz az állam szubvenciójából fedezni.

Megvalljuk, egy valamitől tartunk. Máskor is érte hasonló váratlan, vagy biztosra nem remélt jövedelem a vá-rost s alig, hogy meg volt — néha meg se volt — olyan mohó vágygyal siettek elkölteni, hogy végül még rá kellett fizetni. Ha a jelentkező igé-nyek, elének kínálkozó tervek kielégi-tésében mértéket tartunk, többet fo-gunk kiadni az ötvenezer koronánál, sőt lehet, hogy előbb fogjuk kiadni a kétszázezer koronát is, amely csak 1916-ban juthat részül. Ilyesminek most nem szabad megtörténni. Az ál-

Mire tanít az élet.

Írta: Lta.

Ugyanazon a napon, ugyanabban az órá-ban mindketten belementek az élet forgata-gába: a szőkehajú leány és a barnahaju is. Együtt nevelkedtek fel mindketten és mikor el-érték azt a kort, amikor az önállóság meze-jére léphettek, elváltak egymástól.

— A világ nagy. Próbáljunk szerencsét.

A szőkehajú amolyan könnyű lelkű, üres gondolkodású teremtes volt. Piros arcán ott le-begett a világ minden csínja és apró, mélytűző szemével könnyelműen kacagott bele a világba. A barna arckifejezése a mély meggondoltságot árulta el és felemelt fővel, higgadt meggon-doltsággal ment bele az élet forgatagába.

Két év múlva összehozta őket a sors: A szőke ugyanazzal a könnyelmű kacagással üd-vözölte társnőjét, míg a barna lekonyult fővel, sötét tekintettel viszonozta ezt.

— Nos, hogy kedvezett a szerencse? — kezdte a szőke üde hangon.

— A szerencse? — ismételte e szót a barna és még sötétebb lett a pillantása. — Gyerek vagy! — tette aztán hozzá gunyos hangon. Hát létezik szerencse? Nincs! Ez csak egy fogalom, mely el nem érhető. Minden embert a saját énjé szerint fizet ki a sors. A szegény ember szegényen hal meg, a gazdag ember gazdagan. Ezenkívül semmi sem igaz. Nincs szerencse, nincsenek a természetben excentrikus mozzanatok és a mi a legnagyobb

hazugság a földön, az ebben a szóban rejlik, hogy: *igazság*.

— Te úgy beszélsz, mint akinek oka van az elkeseredésre, vágott közbe a szőke. Ó, az én lelkemből más formában törnek elő a sza-vak. Én hiszek a szerencsében, hiszek a sors mindenféle szeszélyes jófordulatában. Hiszek. Itt vagyok én, az élő példa! Mert boldog va-gyok! Az életem olyan, mint a szendergő cse-csemő: gondtalan. És minden ember csupán saját magától teheti függővé: hogy gondteljes avagy gondtalan legyen az élete.

— Gyerekes beszéd. Hát akit meglep az élet gondokkal, mit tegyen? Vesse el magától? Hogyan?

— Egyszerű ennek a megfejtése. Ne ve-gyen lelkére semmit. Egyszerűen ne csináljon gondokat és ha meg is lépik a gondok, ipar-kodjék elűzni magától.

— Inkompatibilis dolgokat fecsegsz össze. Hát az ember ura lehet saját akaratának? Az ember egy lecölöpözött hústömeg, önmagával szemben tehetetlen, vagyis semmi sem tör-ténhetik úgy, mint ahogy ezt akarná, vagy megérdemelné...

— Hagyd el... hagyd el... Az élet szép! És az ember erős és sok akarata van. Itt vagyok én! Én akartam elérni egy szép, gondtalan életet és ime — elértem. A magya-rázata ennek pár szóban rejlik: Feloldottam magam a társadalmi törvények kötelékei alól és megszabadulva e nehéz kötelektől, szaba-don, bátran belekacagok a világba... Élek! Érted, hogy mennyi tartalom rejlik ebben az

egy szóban? Mert sok ember leéli a világát — anélkül, hogy élne. Mert az élet nem csupán abból áll, hogy szívünk funkcionál és levegőt szívunk. Az ilyen életnek nincs tartalma. A könyv is csak akkor érdekes, izgató, ha érdekes tartalmat rejt magában.

A barna elképedt a szavakra és mint-egy megakadályozva a szőke további szavait, elkezdte:

— Én az igazság és őszinteség bélyegével indultam utamra. Az őszinteség legtisztább in-dulata vibrált mindig lelkemben, de megkor-bácselt érte az élet. Mert őszintének lenni, sokszor annyi, mintha a legvakmerőbb bünt követnének el. Egy aranyhaju asszony mellé kerültem társalkodónéknak. Nem volt szép. Még csak érdekes sem. Csak épp a haja csillogott. De a szemében nem volt semmi tűz, semmi fény. Az ura mégis imádta, nagyon imádta ezt a nőt. Pedig nem érdemelte meg. Az asszony a legesalfább módon élt vissza ura szere-tetével, jóságával: hűtlen volt hozzá. Egy lovagba bolondult és beteges szenvedéssel folytatott vele viszonyt. Én tudtam erről, sőt tudtam azt is, hogy amilyen nagy az asszony szerelme, olyan nagy a lovag közönye a szerelmes ass-zonnyal szemben. És én ezt egyszer az ass-zonynak megmondtam. Erkölsbíró módjára álltam eléje, méltattam előtte urának jóságát, aki nem érdemli meg, hogy hűtlen legyen hozzá oly férfi miatt, akit hidegen hagy az asszony gyöngesége... Azt hittem, hogy őszinte szavaimat mérlegelni fogja és maga is rájön az igazságra. De ép fordítva volt. Szikrázó

lamsegtség ép annak a beismerését jelenti, hogy a vidéki városok kiadásai szaporításában elmentek addig a határig, amelyet már át nem léphetnek; hiszen a fizetésekre már az államsegély ad pénzt. Ha Arad, a pótadóban vezető város, az államsegély után is, ha csak egy fél százalékkal emelni lenne kénytelen a pótadót, akkor nyomban okot adna arra, hogy a gazdálkodást kivegyék a kezéből s hogy az állam gondnokot szabadítson rája.

Felirat az önálló bankért.

A képviselőház ülése.

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, december 22.

A politikai helyzetet ma a képviselőház dominálta. Holló Lajos indítványát tárgyalták. Holló Lajos előadói beszéde után Bánffy Dezső báró mondott nagy beszédet, a melyre Kossuth Ferenc és Wekerle Sándor válaszoltak. A miniszterelnök védte a közös bankot, a függetlenségi párt ellenmondása közepette.

Wekerle beszéde után a déli szünet alatt a folyosón egészen határozottan elterjedt az a hír, hogy Khuen-Héderváry Károly gróf és Lukács László ma délután Bécsbe utaznak és holnap délelőtt kihallgatáson jelennek meg a királynál. A hír szerint ezen az audiencián fog eldőlni, hogy a király hozzájárul-e Justhék kivánságaihoz, vagy pedig Khuent küldi a parlamentbe.

(A képviselőház ülése.)

Návay Lajos alelnök negyedtizenegy órakor megnyitja az ülést.

A mult ülés jegyzőkönyvét hitelesítik. Elnök bemutatja az irományokat és kérvényeket. Bejelenti a bizottságok megalakulását. Szász József jegyző felolvassa az indítvány és interpellációs könyvet.

Elnök javasolja, hogy a Ház félkettőkor térjen át az interpellációkra. (Helyeslés.)

(Bethlen István gróf, Mérey Lajos és Somssich Tihomér gróf, mint az összeférhetlenségi állandó bizottság elnöke és tagja, illetve mint bírálbizottsági tag leteszik az esküt.)

szemmel, dühöngve ordította felém: „Szemtelen bestia...”

Ez volt az első tördelés, mellyel őszinteségem nyila saját lelkemet sebezte meg. Tovább folytattam az étellel a harcot. A természetem nem tudta leszokni az őszinteséget. Mindenfelé megmondtam az igazságot és mindenütt felém pattant vissza az a nyíl, mellyel én céloztam... Én minden emberben biztam, mindenkinek hittem, semmi kétséget nem fűztem az emberek megbízhatóságához és épen azért volt oly nagy az elkeseredésem, mikor ezt tapasztaltam, hogy az emberben a legcudarabb kétszínűség lakik, hogy az emberek titkon csalják, rabolják egymást. Hogy az ember még gondolatban is csalja magát. Hogy az emberben durvább érzés lakik az állatnál. Hogy az ember ép olyan, mint egy fehér fedelű könyv fekete lapokkal. A külső tiszta, de ha felnyitjuk a könyvet, nem tudunk eligazodni a sötét lapokon... Csak hogy a sötét lapokat, vagyis az emberek lelkét nem látja senki... És ebben rejlik az ember szerencséje! Mert a lapokat kitöltheti olyan tartalommal, mely mindent magában foglal, csak a jóindulatot és őszinteséget nem... A külső lap azonban szépet mutat. A szava csupa nyájasság, odaadóság. Ha valakit korholni szeretne. — mézes szavak jönnek az ajkára, ha valakiról az a szent meggyőződése, hogy kiállhatatlan, fennhangon dioséri. Ha valakit gyűlöli, keresi a társaságát. Így élnek az emberek. Hamisan, csalva egymást. És csalják egymást egész életükön át!

— Nos és mi a konzekvenciád minderre nézve?

(Felirat az önálló bankról.)

Ezután a Ház áttért Holló Lajos tegnap megokolt indítványának érdemleges tárgyalására.

Holló Lajos tegnapi beszédére utal s most csak azt emeli ki, hogy az önálló nemzeti bank nélkül gazdasági fejlődés nem képzelhető el. Bank nélkül a hitelélet nem fejlődhetik s ez a teljes elsorvadást idézi elő. Magyarországon teljesen hiányzanak azok a védő- és teremtő-intézmények, amelyek az ipari fejlődést elősegítik s teljesen eredménytelen az az iparfejlesztési akció, amelyet most folytatnak. A védő- és teremtő-intézmények az önálló vámterület és az önálló bank. Nálunk mindkettő hiányzik. Ausztria iparát úgy fejleszti, hogy egyidejűleg a mienket elsorvasztani igyekszik s nekünk mégis közös bankunk van. A mostani helyzetet azok védik, akik érdekszákkal vannak a közös bankhoz fűzve. Jelzalogüzletek nem képezhetik tárgyát a jegybanknak. Akik föl nem ismerik, hogy mennyire nagyjelentőségű a jegybank működése, azok elvesztik azt a jogukat, hogy a kérdés elintézésébe beleszóljanak. A bankszabadság meghosszabbításának bejelentése ez év végén lejár. Komoly politikások mondják, hogy bár az idő rövidege miatt is, az önálló bank 1910. december 31-ig föllátható. (Mozgás.) Kossuth Ferenc kijelentette, hogy fél év alatt is föl lehet állítani. (Tetszés.) Azok az akadályok, amelyek egy év alatt nem hárihatók el, két, három és több év alatt sem hárihatók el. (Ugy van!) A válságot nem lehet tovább tünni. (Élénk tetszés.) Az önálló bankot föl kell állítani. Kéri az indítvány elfogadását. (Élénk helyeslés és taps.)

Elnök: Következik Bánffy Dezső báró.

Szmrecsányi György: Az új belügyminiszter! (Eljenzés és taps.)

(Bánffy az önálló bank mellett.)

Bánffy Dezső báró: Sokkal komolyabb időt élünk, semhogy ilyen közbeszólásokra reflektáljak. (Helyeslés.) Holló indítványát elfogadja, (Eljenzés.) dacára, hogy nincs vele egy közjogi alapon. Elfogadja, mert az utolsó kísérlet pillanatában szükségesnek látja, hogy a parlament fölemelje szavát, hogy a gazdasági önállóság alapján létrehozza a kibontakozást. (Eljenzés.) A válság további elhúzása nincs érdekében sem az országnak, sem a királynak, sem a nagyhatalmi állásnak. (Ugy van!) Holló okfejtését is magáévá teszi. A kérdés ma már nem gazdasági. 67-ben és azután közös érdekek hozták létre a vámszövetséget és a közös bankot, de a viszonyok változtak s ma már a közösség nem kell. (Helyeslés.) Politikai szem-

pont az, hogy ma már annyira áthatotta ez a követelés az országot, hogy megoldása nélkül békés munka el nem képzelhető. (Eljenzés és taps.) Erőszakot alkalmazhatnak, de békés munkát nem lehet előidézni. (Helyeslés.) Az utolsó tíz évben alakult viszonyok következtében e kérdés rendezése nélkül nem lehet béke. Már 1903. augusztusában megmondta ezt a királynak. A Khuen próbálkozás idejében őt is megkérdezte a király és ő megmondta, hogy a nemzet kivánságait honorálni kell. (Élénk tetszés.) A katonai kérdések tekintetében is voltak már eltérések a korona és a nemzet felfogása között, erre vonatkozólag azt ajánlotta, hogy talán lehetne megnyugtatni a kikapcsolással, de csak gazdasági téren való engedelmekkel. Nincs joga megmondani, hogy mi volt a király válasza. Tiszta lett a miniszterelnök. Azóta is az a meggyőződése, hogy a kérdés megoldása csak így lehet.

Fried Lajos: Hozza az önálló bankot, minden megvan bocsátva.

Szmrecsányi György: Neolog elv!

Fried Lajos: Ez nem zsidókérdés, főispán ur! (Derűtség.)

Bánffy Dezső báró: Végre kell hajtani mindazt, amit az 1867. XII. megenged. A gazdasági önállóságot, a paritást a külügyi képviselőben és a nemzeti szellemet a hadseregben. (Élénk tetszés.) A törvény értelmében 1911-re kell az önálló bankot felállítani. (Helyeslés.) Esetleg el is lehet térni ettől a dátumtól.

Közbeszólás: Soha.

Bánffy Dezső báró: Ne tessék azt mondani, hogy soha. Szerelemben és politikában nincsen soha! (Élénk tetszés és derűtség.) A dátumtól el lehet tekinteni, de meg kell állapítani azt a későbbi terminust, amelytől már nem tágitunk. (Zajos helyeslés.) Az általános választói jogról beszél, amelyet a magyar állam érdeke és hegemoniája érdekében kell megvalósítani. (Zaj) Ez az a munkaprogram, amely hosszú időre biztosítja a békés fejlődést, ami a dinasztia érdeke is. Hogy megerősödjünk, a dinasztianak érdeke. Csak a magyar állam egysége ad neki biztos védelmet. Át kell ezt látni odafönn is. A nagyhatalmi állás is abban az erőben leli biztosítékát, amely itt él s amely erő be fogja tönni a nemzetiségi törekvéseket. Elfogadja Holló indítványát. (Zajos eljenzés és taps. Szónokot számosan üdvözik.)

(Kossuth válasza.)

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter: Az önálló bank fölláttása mellett voltam és vagyok. (Helyeslés.) Ha föl lehetne állítani 1911-re, magam is szeretném.

Baloghy Ernő: Csak akarni kell!

Kossuth Ferenc: Ismeretesek azok az okok, a melyek miatt nem tartom ezt lehetségesnek. Épen a bankkérdés miatt nincs és nem volt a kormány tagjai között egyetértés. (Zaj.)

(Wekerle beszél.)

Wekerle Sándor miniszterelnök: Nem akar kitérni arra a fölfogásra, hogy ő az oka az önálló bank megakadályozásának.

Felkiáltások: Pedig úgy van!

Wekerle Sándor: Az én hibám az, hogy előbb nem foglaltam határozottan ellene állást. (Nagy zaj.) Nemcsak arról van szó, hogy a király nem adja meg hozzájárulását...

Baloghy Ernő: Kossuth mondta! (Nagy zaj.)

Wekerle Sándor: A királynak is van joga állást foglalni. Tárgyi akadályok is vannak. (Zaj.) Sohasem vitatta, hogy nincs képesítve az ország az önálló bankra. Ha a nemzet elhatározza... (Nagy zaj.)

Felkiáltások: Elhatározta! Beccületkérdés!

Wekerle Sándor: Rá kell mutatnia a nehézségekre. Hitelünket meg kell óvni és első sorban a valutánkat. (Nagy zaj.) Meggyőződése, hogy az önálló bank rosszabb helyzetet teremt. Előbb kell az önálló vámterületet felállítani! (Nagy zaj.)

Felkiáltások: Ez az esztrák álláspont!

— Én is olyan leszek, mint a többi. Megtanított rá az élet, hogy sohse haladjak az egyenes uton, mert a legtöbb tövis itt terem. Olyan leszek, mint a többi. Ha valakit kerholni szeretnék — a szemébe mosolygok. Ha valaki ellenséges lesz előttem, édes szavakkal beszélek hozzá. Ha valaki hazugságot mond előttem, melyről bizony tudom, hogy hazugság, én is megerősítem szavát! Ha valakiról tudom, hogy csalja, a legszendébbnek fogom nyilvánítani... Mert megtanított rá az élet, hogy a legnagyobb sikereket, diadalokat csupán egy dolog által lehet elérni és ez a: hamisság.

A szöke hamiskásan sunyított apró szemével és kacagva mondta:

— Látod? Te is rájöttél végre minderre. Hátha még a könnyelműség és a csalás felé hajlanál...

A barna tiltakozó tekintettel bámult reá:

— Hallgass erről...

— Ha úgy tetszik, hallgatok.

A barna szemei most sötétén fénylettek. A homloka elborult és villogó, nyugtalan tekintettel bámulta a kacagó, káprázatos szöke jelenséget. Aztán, mint akiben megrögzik egy gondolat, belekapaszkodott a szöke karjába és úgy mormolta:

— A jószág úgy sincs méltányolva e földön. Az embert jószág és szorgalom szerint nem jutalmazza az élet... Én is olyan leszek, mint a többi... A hamisságot majd csak megtanulom, de... te taníts meg a... csalásúra és a könnyelműsége is...

És mint egy beteg, ki a levegőre vágyik, lehuny szembéjakkal mormolta:

— Vigy magaddal... Vigy magaddal...

Wekerle Sándor: Gazdasági kérdéseket közbekiáltásokkal nem lehet elintézni. Fordított politikát látna helyesebbnek. (Nagy zaj.)

Rátkay László: Így beszél a miniszterelnök amikor a többség a nemzeti bank mellett van. (Nagy zaj.)

Wekerle Sándor: A közvélemény nincs mellette. (Folytonos ellenmondások.) Szakkörök és pénzintézetek nincsenek mellette. (Nagy zaj.)

Felkiáltások a néppárton: Nem fog többé beszélni közületek senki! (Folytonos zaj.)

Wekerle Sándor: Arra a meggyőződésre jutott, hogy külföldiek is kívánják a közös bankot. (Viharos ellenmondás.)

Vertán Endre: Nem szégyel ilyen mondanivalót!

Wekerle Sándor: Nekem ki kell fejteni meggyőződésemet. (Taps a jobboldalon.) A fogyasztási adók elkülönítését és 1917-től kezdve a közbenső vámvonalat akarja.

Felkiáltások: Nagyon szép!

Wekerle Sándor: Az a nézete, hogy válságot nem kellene most a Ház elé vinni, de természetesen tartja, ha most akarnak vele foglalkozni. A terminus beválthatlan. Nem fogadja el az indítványt. (Taps jobbról. Nagy zaj.)

Elnök az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünet után **Holló Lajos** a zárszó jogával él. Cáfolja a miniszterelnököt és kéri indítványának elfogadását.

(A szavazás.)

Ezután a szavazás következik. Közben a nemzetiségi pártok és a Kossuth Ferenc-párt legnagyobb része kivonult az ülésteremből. A Justh-párt a szavazatok megszámlálását kívánta. Az eredmény:

Holló indítványát elfogadták százharminchárman, ellene szavaztak nyolcvankilencen.

A Kossuth-párt tagjai közül **Holló indítványára** szavaztak: **Bernáth Béla, Szathmáry Mór, Manojlovich János, Hódy Gyula és Rudnyánszky Sándor.** Ezenkívül az indítvány mellett szavazott: **Bánffy Dezső báró, Sándor Pál, Dániel László.**

Szünet után **Rátkay László** beszélt az indemnitási javaslat mellett és csatlakozott Justh határozati javaslatához.

Az elnök a legközelebbi ülés napirendjének megállapítása után jó ünnepeket kívánt a képviselőknek és az ülést berekesztette.

A főrendiház ülése. Ma délelőtt 11 órakor a főrendiház is ülésezett **Desseffy Aurél** elnökletével.

Előterjesztették a főrendiház igazoló bizottságának jelentését a főrendek jegyzékének kiigazítása tárgyában, amelynek alapján elhalálozások folytán **Kautz Gyula dr., ifjabb Eszterházy Ferenc gróf, Serényi István gróf, Lukács Antal, Fehér Ipoly dr.** főrendek nevei a főrendek jegyzékéből töröltettek; **Apponyi Albert gróf,** a főrendiháznak örökös jogu tagja, vagyoni képesítésének megszűntét március 29-éről keletkezett levélben tudatta. A bizottság javaslatára **Apponyi Albert gróf** neve a főrendek jegyzéke IX. fejezetének „B” rovatából töröltetett.

Szilassy Aladár, m. kir. közigazgatási bírósági másodelnök nevét a főrendek jegyzékének VI. fejezetébe felvették. Továbbá elhatározta a főrendiház, hogy **Széchenyi Antal gróf és Széchenyi Frigyes gróf** kegyelmes királyi meghívó leveleinek kieszakozására a főrendiház elnöksége utján a belügyminiszter felkérésék.

Ezután megválasztották az országos földadó bizottságba tíz rendes és tíz póttagot.

Végül a mai ülés jegyzőkönyvét hitelesítették, mire az elnök háromnegyed 12 órakor az ülést berekesztette.

Ötvenezer korona Aradnak.

Kiutalták az államsegélyt. — A tisztviselők karácsonyi ajándéka.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 22.

Régen várt pénzt utalt be most Arad város pénztárába **Andrássy Gyula** gróf belügyminiszter. Ma érkezett ugyanis a polgármesterhez a miniszteri rendelet és az utalvány, melynek értelmében az 1909. évi állami költségvetésbe, a városok segélyezése címén felvett két millió koronából ötvenezer koronát kap Arad város.

Ez a két millió korona állami segély kezdő összegnek tekintendő, mert a belügyi és pénzügyi miniszteriumok tárgyalásának eredménye szerint ezen a címen nyolc millió koronát állapítottak meg. Ezt a nyolc millió koronát teljes összegben 1916. évben folyósítják első ízben és pedig úgy, hogy az 1910. évben két millió koronában meghatározott összeg évenként egy millió koronával nagyobbodik.

Ezeket az összegeket a városok költségvetésükbe felvehetik s amennyiben azt idejekorán nem folyósítják, külön miniszteri jóváhagyás nélkül a városi alapokból függő kölcsön gyanánt kölcsön vehetik.

A miniszter rendelete a következő:

Arad sz. kir. város közönségének. A törvényhatósági joggal felruházott, valamint a rendezett tanácsú városok közigazgatási kiadásaihoz való hozzájárulás fejében az 1909. évi állami költségvetésben felvett két millió koronából a pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök úrral egyetértőleg a város részére 50.000 azaz ötvenezer korona állami segélyt engedélyeztem. Ezt az összeget a nevezett miniszter úr egyidejűleg kiadott rendeletével az ottani m. kir. adóhivatalnál kiutaltványozta. Felhívom a város közönségét, hogy a kiutaltványozott segélyösszegnek a városi pénztár által kiállított és a polgármester által láttamozott nyugtára való bevételezése iránt intézkedjék. Ezen segélyösszeg mily célokra leendő felhasználása tekintetében a város közönségét a következőkről értesitem:

Az állami segélynek biztosítása, annak mily célokra való felhasználási módjainak megállapítása és az azzal összefüggő egyéb kérdések egységes rendezése, nézetem szerint törvényhozási uton lévén eszközölendő, e végből törvényjavaslatot szándékoztam az országgyűlés elé terjeszteni. A törvényjavaslat előterjesztése azonban az országos politika jelen helyzetében lehetséges máig sem volt, — viszont a törvényhozás által az 1909. évre engedélyezett segélyösszeg kiutaltványozásának további függőben tartását nem találom a közérdekekkel és a városok érdekével összeegyeztethetőnek. Minthogy azonban az 1909. évi állami költségvetésben felvett két millió korona ideiglenes állami segély felosztása és rendeltetési céljaira való fordítása csakis ugyanazon elvek szem előtt tartásával eszközölhető, amelyek e tekintetben a végleges állami segélyre megállapítandók voltak és ezek az ideiglenes segély szétosztásánál tényleg alkalmaztatnak is, ennél fogva legcélszerűbbnek tartottam a törvényjavaslat tervezetét közzétenni a végből, hogy ez a segélyösszeg felhasználása tekintetében is irányadóul szolgáljon.

Felhívom tehát a várost, hogy ezen irányelvek szem előtt tartásával hozzon határozatot és azt 15 napi felelősségi határidő leteltével jóváhagyás végett hozzám terjessze fel. Ezen segély főleg arra szolgáljon, hogy a városi közigazgatási tisztviselők illetményei nagyobbíttassanak s ahelyett a közigazgatási tisztviselők és a hasonló állású állami és vármegyei tisztviselők hátrányára feltűnő nagy különbsétek mutatkoznak, az

illetményeknek megfelelő kiegészítése az állami segély igénybevételével történjék.

Arra nézve, hogy kik tekintendők közigazgatási tisztviselőknek, illetőleg kiket lehet ideiglenes fizetési pótlékban részesíteni, egy hivatalosan összeállított táblázat az irányadó.

Az ideiglenes fizetési pótlékban való egyénekenkénti részesítés mérvére nézve a város közönségének elhatározása elé szűkebb korlátokat felállítani nem kívánok ugyan, megjegyzem azonban, hogy a törvényhozás célzatának és a közigazgatás érdekeinek csak oly rendelkezés felel meg és csak oly határozat számíthat jóváhagyásomra, mely az érdekeltektől tisztviselők ezen ideiglenes jellegű illetmény javításának kérdését is igazságosan és méltányosan oldja meg.

Az államsegély összegből nem részesíthetők pótlékban azok a városi tisztviselők, akik szoros értelemben vett közigazgatási tisztviselőknek nem tekinthetők. Az állami segély mikénti felosztásáról kimutatást kell készíteni, mely a törvényhatósági bizottsági közgyűlés elfogadási záradékával ellátva a határozattal együtt hozzám felterjesztendő. Általában megjegyzem, hogy úgy a város részére kiutaltványozott állami segély, valamint az egyes városi tisztviselők részére az 1909. évre szóló érvényesítendő megállapítandó fizetési pótlékok ideiglenes jellegűek és hogy ezen utalványozásból a jövőre nézve sem az összeg, sem a jogaim tekintetében semmi irányban következtetés nem vonható.

Amennyiben a városi tisztviselők (tiszt, segéd- és kezelő-személyzet) fizetéséről és lakáspénzéről már gondoskodtak volna, az állami segélyt szabályszerűen hozandó és jóváhagyás végett hozzám felterjesztendő kimerítően indokolt közgyűlési határozat alapján a városi rendőrség fejlesztésére, közegészségügyi intézmények létesítésére (csatornázás, vízvezeték stb.) vagy városrendezési és fejlesztési célokra kell fordítani. A város háztartását terhelő rendes kiadásokra azonban az államsegélyösszeget fel nem használható. Ilyen célokra a költségvetésben fedezetül fel nem állítható és a házi adók leszállítására nem fordíthatók.

Erről a város közönségét mihez tartás végett értesitem. **Andrássy gróf, s. k.**

A belügyminiszternek rendeletével egyidejűleg megküldetett az abban említett törvényjavaslat is. Ez a törvényjavaslat a városok állami segélyezéséről és a városi tisztviselők illetményének és egyes szolgálati jogviszonyának rendezéséről szól.

A törvénytervezet a tanácsnokokat, főügyészt, főmérnököt, főjegyzőt a VIII. osztályba sorozza, Arad város fizetési tervezetében pedig a VII. osztályba lettek felvéve. Ugyancsak egy osztálylyal lejjebb sorozza a törvényjavaslat az árvaszéki ülnököt, az aljegyzőket, a kapitányokat, a főpénztárnokot és az alügyészt.

Az ügy fontosságára való tekintettel a polgármester valószínűleg rendkívüli közgyűlés sürgős összehívásáról fog gondoskodni. Miután a tisztviselők 1909. évi fizetésének és lakbérének kiegészítése az 50.000 koronát valószínűleg nem emésztik fel teljesen, a fennmaradó összeg hovatartozásáról fog határozni a törvényhatósági bizottság. Miután a törvényjavaslat — mely ezen segély szétosztásánál törvényerővel bír — a rendőrség fejlesztését és közegészségügyi intézmények létesítését jelöli ki másodsorban, a közgyűlés elé tehát a rendőrség létszámának szaporítása és a külvárosok csatornázása lesz javaslatba hozva.

Lukács és Khuen a királynál.

Döntés előtt.

Távirati tudósítás.

Arad, december 22.

Lukács László és Khuen-Héderváry Károly gróf ma délután Bécsbe utaztak és holnap külön-külön kihallgatáson jelennek meg a király előtt, hogy beszámoljanak a pártok vezetőivel folytatott tanácskozások eredményéről. A király ezuttal elsőnek Lukács Lászlót fogadja, aki délelőtt 10 órakor jelenik meg a felség előtt. Lukács már ma este 7 órakor meg is érkezett Bécsbe, míg Khuen-Héderváry gróf Győrött kiszállt a vonatból és csak reggel utazik oda.

A politikai helyzet megítélésében még mindig nagy a tájékozatlanság. Sokan vannak, akik azt hiszik, hogy a király már holnap dönteni fog és valamelyes irányban vagy Lukácsnak, vagy Khuen-Hédervárynak végleges megbízatást ad.

Mai tudósításunk itt következik:

Lukács és Héderváry a királynál.

Budapesti tudósítónk jelenti: Lukács László és Khuen-Héderváry Károly gróf ma délelőtt a Nemzeti Társaskörben hosszasan tanácskoztak. Tanácskozás után az érdeklődő újságíróknak kijelentették, hogy ma délután Bécsbe utaznak és holnap kihallgatásra mennek a királyhoz, akinek jelentést tesznek Budapesten a pártok vezérével folytatott tárgyalásokról.

A Justh-pártból jövő hírek szerint Lukács László ma délelőtt Justh Gyulának levelet küldött, amelyben új formulát ajánl. Justh, Holló Lajossal és Battthyány Tivadar gróffal tanácskozott az új formula felett, de az ajánlat nem vezetett eredményre, mert nem találtak kielégítőnek. Hír szerint Lukács László holnapi kihallgatásán ajánlani fogja a királynak Justh Gyula meghívását.

A Justh-pártból.

A Justh-pártban ma este élénk volt az élet. A kora esti órákban megjelent Justh Gyula a pártkörben, akit a képviselők azonnal körülvettek. A hangulat, a képviselőház mai határozata következtében, igen lelkes volt. Különösen annak örültek, hogy a mai szavazás megmutatta, hogy a Kossuth-párt tulnyomó része is helyesli a bankcsoport álláspontját. A Kossuth-pártból csak nagyon kevesen szavaztak a javaslat ellen.

Justh Gyula kijelentette, hogy a mai győzelem neki a legszebb karácsonyi ajándék. Ő holnap Tornyára utazik a karácsonyi ünnepekre, be sem várja Lukács visszaérkezését.

Andrássy elutazott.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter ma Töketeresre utazott és csak a karácsonyi ünnepek után tér vissza Budapestre.

MULATSÁGOK.

(=) A Székely Otthon Szilveszter-estélya. Az aradi mulatságok sikeréből minden évben részt vesz magának Arad egyik legrégebbi s legtevékenyebb társasköre, a Székely Otthon. Ebben a szezonban műsorral s tombolával egybekötött mulatsággal bucsúztatja el a Szilvesztert. Az estély műsora válogatott, ezines számokból van összeállítva. Nemessy Rózsika zeneszámot

ad elő, Schulik Kálmán hírlapíró Szilveszter-éji csevegések cím alatt humoros felolvasást tart, Szikszay Antal népdalokat énekel s Kun Antal alkalmi aktuálisokkal fogja a hallgatóságot szórakoztatni. Az estélyt az Otthon saját helyiségében, a Park-vendéglő összes termeiben tartják meg s tekintettel annak családi jellegére, azon csak a tagok által meghívottak vehetnek részt. Aki meghívásra igényt tart, az jelentkezzen az elnökségnél.

A bukaresti merénylet.

A tettes öngyilkos kísérlete.

Távirati tudósítás.

Arad, december 22.

Az az ifju szocialista, aki tegnap gyilkos merényletet követett el Bratianu román miniszterelnök ellen, ma délelőtt öngyilkossági szándékkal ledobta magát a romániai ügyészség palotájának második emeletéről. A tettes nem halt meg, csak megsebesült. A miniszterelnök állapota nem ad okot aggodalomra.

Távirataink ezek:

Bukarestből táviratozzák: A letartóztatott Stoinescu György kihallgatását ma délelőtt kezdték meg az igazságügyminiszteri palotában levő főügyészségen. Főleg azt akarták megtudni, mi volt tettének rugója. Stoinescu állhatatosan hallgatott, csak annyit mondott, tettét boszúból követte el.

Kihallgatás után izgalmas jelenet történt, mikor szellőztetés miatt kinyitották a terem ablakait. Stoinescu oda ugrott az ablak párkányához és levetette magát a második emeletről. Óriási konsternáció támadt erre. A rendőrök és szolgák lesiettek az utcára, ahol félig eszméletlen állapotban hevert a kövezetlen Stoinescu. Felszedték a földről és felvitték a terembe, ahol az orvosok megvizsgálták és konstataálták, hogy erős zúzódásokat és benső sérüléseket szenvedett. Stoinescut nem szállították a kórházba, hanem a fogházban ápolják.

Bukarestből táviratozzák: A Bratianu-féle merényletből kifolyólag ma újabb letartóztatások történtek. A rendőrség letartóztatta a bukaresti munkás szindikátus vezető embereit: Frimut, Marinescut és Stojanescut, akik ellen az a gyanu merült fel, hogy nemcsak tudtak a merényletről, hanem részt is vettek annak előkészítésében.

Stoinescu mai kihallgatása folyamán azt adta elő, hogy a gyilkosságra felbujtották, de hogy ki volt a felbujtó, azt nem akarta elárulni. A rendőrség azt gyanítja, hogy a merényletet még Ruszcsukban készítették elő, amidőn ott Rackovszky vezetése alatt a munkásvezérek tanácskozást tartottak. A ma letartóztatott munkásvezérek már egy hónappal ezelőtt is le voltak tartóztatva, amikor munkás zavargások voltak.

A miniszterelnök állapota egyébként kedvező és az orvosok kizártnak tartják, hogy keletlenül komplikáció következék be.

Bukarestből táviratozzák: Bratianu állapota teljesen kielégítő. Az est folyamán az orvosok eltávolították a miniszterelnök hátából és karjából a golyókat. A merénylő kijelentette, hogy tettét politikai boszúból követte el azért, mert a miniszterelnök a vasutasok összes szervezetei ellen a legszigorúbban járt el. Őt magát is elbocsátották a szolgálatból. Ő erre elhatározta, hogy boszút áll üldöztetéséért.

Karácsonyi gondok.

★

Küszöbön az idő, amikor a szülőt nagy gond foglalkoztatja: mit vegyen gyermekeinek. Sok pénzt adnak ki karácsonykor a szülők és időszerű hangoztatni azt, hogy a gyermekjátéknak nemcsak időöltő szórakoztatónak, hanem a gondolatokat helyesen foglalkoztató, művelő, nevelő célnak kell lennie. Nem sok, hanem jól és célszerűen összeválogatott játék kell a gyermeknek. A sok játék közömbössé teszi a gyermeket, kifárasztja, igazi örömet, gyönyörűséget nem szerez neki. Ha azonban a gyermek kevés játékot kap, az élettelen tárgy és a gyermek közt kedves, benső viszony fejlődik ki, a gyermek képzelete nem ugrál egyik tárgyról a másikra, hanem kedves játékeit fölékésíti fantáziájának tarka-barka szülőtteivel.

A legjobb, legkedvesebb játéka volt és marad a kis gyermeknek a homok. Nézzük csak meg, mekkora buzgalommal turkál kacsóival a gyermek a bársonyos homokban, hogy simogatja, formálja, hányféle alakban gyömöszöli, mily szeretettel nézi, vizsgálja minden oldalról és mi mindennek látja ő az egyszerű kis homokbuckát! A homok egyesíti magában a gyermekjátékszerek két legidősebb tulajdonságát: egyszerű és veszedelem nélküli. A legtöbb szülő pedig abba a hibába esik, hogy éppen ezt a két tulajdonságot veszi a legkevésbé figyelembe és valami újat, valami nagyszerűt akar gyermekeinek kezébe adni.

A modern technika készségesen siet segítségükre és akárhány három-négy éves gyermek ügyesen megcsinált kis kormányozható léghajót és fufangos gépezettel ellátott autóbilit kap karácsonyi ajándékkul. Minden gyermek szívesen dugdos mindenfélét a szájába, orrába, fülébe: ezek a mindenféle csavarokkal, rugókkal bíró játékszerek pedig elég alkalmat nyújtanak a gyermekeknek arra, hogy magát megsebesze. Azután meg az ilyfajta játékok kevésbé izgatják a gyermekek játékosztónét és nem igen foglalkoztatja fantáziáját. Az inkább az ő gondolat- és lelki világába eső tárgyak hasznosabbak; a gyermekész ezeket fölrühazza mindenféle tulajdonságokkal; a gyermek agya tud bizonyos irányban működni és a játéknak éppen ez volna a célja.

Azért az sem szükséges, hogy a játékszer hü másolata legyen például az eredetinek. Főleges. Semmi szükség arra, hogy a kis gyermek játéka már mintegy a szemléltető oktatást helyettesítse: ráér a gyermek a tanulásra az iskolában; kis korában kár agyát fárasztani, megterhelni. Ebben a korban a primitív játékok a legfőbbek; nem kell más célt szolgálniok, csak hogy a gyermek figyelmét lekössék, a szemét csillogó, a fülét zörgő, csilingelő, zajt csináló tárgyak, a tapintó szerveit puha, mosható játékok. Később a gyermekben már föllép a kutató ösztön, de csak a rombolást illetően. Erre az időre a szétszedhető játékok a legalkalmasabbak. Azután az építő, alakító ösztön lép előtérbe. Ebben a korban a legcélszerűbb ajándékok az építő-kövek, összerakható tárgyak. Ezek módot és alkalmat adnak a gyermeknek arra, hogy fejlessze kombináló képességét. Ebben az időben, (három-négy éves korban), már kifejezésre jut a gyermekben a: nem. A fiúgyermeket más játék kezd érdeklni, mint a leánygyermeket és a játszósztön fiúnál, leánynál más-más játékokat kíván.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal éshirdetési osztály — 151

Letartóztatott aradi háztulajdonos.

Harminchárom hamis váltó.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 22

Domokos László, az aradi királyi törvényszék vizsgálóbírója ma este hat órakor letartóztatta Floreszku György aradi timármester, nyersbőr kereskedőt, többszörös háztulajdonost. A letartóztatás azon az alapon történt, hogy Floreszku György jelentkezett a királyi ügyészségnél és előadta, hogy több aradi, budapesti és egy új-aradi takarékpénztár kárára *harminchárom darab váltót hamisított, összesen 35775 korona értékben.*

Az ügyészség Floreszku György vallomása alapján azonnal elrendelte a nyomozást és intézkedett, hogy Floreszku György rendőri felügyelet alá helyeztessék. A mai napon lefolytatott nyomozás adatai igazolták Floreszku Györgynek szinte hihetetlenül hangzó előadását, ez alapon a királyi ügyészség nyomban indítványozta a vizsgálóbírónak, hogy tartóztassa le. A vizsgálóbíró rövid kihallgatás után helyt adott az ügyészség indítványának és *Floreszku-t letartóztatta.*

Az ügyben részletes tudósításunk itt következik:

Floreszku György.

A letartóztatott Floreszku György dugdag aradi családból származik. Atyja, Floreszku Péter tekintélyes román földbirtokos volt, aki nagy vagyonon felül általánosan tisztelt és becsült nevet is hagyott fiára. Floreszku harminc évvel ezelőtt virágzó timár ipart és nyersbőrkereskedést kezdett és e téren az ő üzlete volt Aradon az első. Nagy jövedelme volt, amelyet évenként 20—30 ezer forintba becsültek. Nemcsak az aradi kereskedői világban vivott ki jó nevet, hanem kiváló üzleti élelmességénél fogva elterjedt vevői kört szerzett magának. Erdély nagyobb timárai és bőriparosai voltak vele állandó összeköttetésben.

Ilyen körülmények között Floreszku vagyoniilag gyarapodott. Több házat és földbirtokot szerzett, amelyek ma is a nevén állanak. A pénzügyintézetekben Aradon nyílt hitelt élvezett körülbelül százezer korona erejéig. Több mint husz éven keresztül a Victoria takarékpénztárral tartott fenn állandó üzleti összeköttetést. Ott számoltatta le azokat a váltókat, amelyeket áruk ellenértéke gyanánt vevőitől kapott.

Körülbelül két évvel ezelőtt a Victoria előtt gyanusak lettek Floreszku György váltói. Információt szerzett be felőle. Rájött, hogy Floreszku, habár azt állította, hogy más bankkal nem áll üzleti összeköttetésben, több aradi és budapesti pénzügyintézetnél hitelt vett igénybe. A Victoria e felfedezés után azonnal felhívta Floreszku-t, hogy összes elhelyezett váltói erejéig adjon ingatlanaira zálogjog bekebelezési engedélyt. Floreszku negyvenezer korona erejéig a Victoria javára lekötötte két évvel ezelőtt ingatlanait és így a bank követeléseire erejéig biztosítva van.

Az első bajok.

Ez év nyarán jelentkeztek az első bajok. Floreszku ellen 11639. szám alatt az Aradi Polgári Takarékpénztár egy egészen kis követelés, 285 korona erejéig váltópert indított.

Floreszku már ezt a váltót sem tudta rendezni. Ettől kezdve egymás után zudultak a perek Floreszku nyakába, amint itt következnek:

Aradi Ipar- és Népbank 12520. szám alatt 120 korona.

Aradi Ipar- és Népbank 12521. szám alatt 700 korona.

Aradi Ipar- és Népbank 12789. szám alatt 14.000 korona.

Aradi Ipar- és Népbank 17290. szám alatt 15.000 korona.

Aradi Ipar- és Népbank 12828. szám alatt 1330 korona.

Aradi Polgári Takarékpénztár 13304. szám alatt 300 korona.

Victoria 13671. szám alatt 5500 korona.

Aradi Polgári Takarékpénztár 13773. szám alatt 600 korona.

Aradi Polgári Takarékpénztár 13774. szám alatt 440 korona.

Victoria 13924. szám alatt 4400 korona,

13984. szám alatt 650 korona, 13986. szám

alatt 750 korona, 13987. szám alatt 950 korona,

13988. szám alatt 1650 korona, 13989. szám

alatt 350 korona, 13990. szám alatt 600 korona,

14594. szám alatt 10.060 korona.

Aradi Polgári Takarékpénztár 14672. szám

alatt 360 korona, 14673. szám alatt 450 korona,

14674. szám alatt 200 korona.

Aradi Ipar és Népbank 15481. szám alatt

15.000 korona.

Aradi Ipar és Népbank 15482. szám alatt

15.000 korona.

Goldschmidt Sándor aradi cég 17169. szám

alatt 500 korona.

Victoria 18755. szám alatt 340 korona,

18755. szám alatt 630 korona, 18756. sz. alatt

2150 korona, 18757. szám alatt 330 korona,

18843. szám alatt 3130 korona.

Aradi Polgári Takarékpénztár 19062. szám

alatt 200 korona, 19063. szám alatt 430

korona.

Victoria 22361. szám alatt 9100 korona,

21378. szám alatt 1040 korona, 22432. sz. alatt

1500 korona.

A Budapest Lipótvárosi Takarékpénztár 370

korona erejéig indított váltópert rövid 3—4 hó-

napon belül Floreszku György és azok ellen,

akik az ő általa leszámított váltókon szere-

pelnek. A mai napig beperesített váltók ösz-

szege 108.445 korona.

A hamis váltók.

A peresített váltókon Floreszku György részben mint elfogadó, részben mint kibocsátó vagy forgató szerepelt. A forgalomba hozott váltókon leginkább ezek a nevek szerepeltek:

Keller Johanna,

Gyorgyovics Lenka,

Miók Joszin,

Kocsis Samu,

Misztor Péter,

Nikolajevics Miklós,

Nikolajevics Nikolan,

Sajgó Albert,

Mocika Demeter,

Dusán Nikolae.

Ezek az emberek legtöbbje üzleti összeköttetésben állott Floreszkuval, akinek áruk ellenértéke gyanánt gyakran átadtak váltókat. Floreszku György a legtöbb váltót ezeknek az ügyfeleinek nevére hamisította.

Éveken keresztül tartott Floreszku bűnös és szerencsétlen tetteinek sorozata, de mindaddig nem lehetett rájönni, amíg a váltókat fedezte. A legutóbbi időkben már a kamatokat is képtelen volt fizetni, mert a különböző spekulációk teljes anyagi romlását idézték elő. Amint az első váltót nem rendezte, apathikus

közönnyel várta, hogy a többi váltókat peresítsék ellene. Érezte, hogy menthetetlen.

A váltóperekben egymás után jöttek a kifogások, amelyekben a beperesítettek a váltón lévő aláírásuk valódiságát nem ismerik el és esküt ajánlottak fel, hogy az aláírás hamisított. Floreszku minden elképzelhető módon huzta ezeket a pereket. Az egyik ügyben azonban néhány nappal ezelőtt a beperesített fél letette az esküt, hogy aláírása hamis. A törvény értelmében ilyen esetben az iratokat a királyi ügyészséghez kell átadni, hogy indítsa meg a büntügyi eljárást. Floreszku tudta ezt és be sem várva a bíróság intézkedését, vagy az ellene teendő feljelentést, önként jelentkezett.

„Bűnös vagyok!”

Tegnap délután fél hat óra felé egy sápadt arcú, alacsony termetű férfi jelentkezett az aradi királyi ügyészségnél:

— Szakolczay Lajos, királyi ügyész urat keresem.

— Mit óhajt?

— Bűnös vagyok! Vallani akarok.

Floreszku Györggyel természetesen nyomban jegyzőkönyvet vettek fel az esetről, amelyben ezeket adja elő:

— Eljöttem vallomást tenni, mert bűnös vagyok és lelkiismereti furdalásom tovább nem hagy nyugton. Harminchárom darab váltót hamisítottam a más nevére, összesen 35775 korona értékben. Ezeket a váltókat legnagyobb részben az Aradi Ipar- és Népbank, Victoria, Aradi Polgári Takarékpénztár, Budapest-Lipótvárosi Takarékpénztár, Budapest-Terézvárosi Takarékpénztár, az Erzsébetvárosi Takarékpénztárban és az Ujaradi Takarékpénztárban helyeztem el. Három-négy év óta tart már ez a manipulációm, de nem bírom tovább, jelentkezni kellett.

Az ügyészségen a meglepő vallomásra elsősorban arra hívták fel Floreszku Györgyöt, hogy állítsa össze a hamisítások jegyzékét, amit Floreszku nyomban meg is tett.

Az ügyészség nem tartóztatta le azonnal Floreszku-t, hanem intézkedett, hogy az aradi rendőrség szigorú felügyelet alá helyezze. Egyben intézkedett az ügyészség az iránt is, hogy a nyomozás során megállapítást nyerjen, megfelel-e Floreszku előadása a valóságnak. Az ügyész ugyanis eleinte azt hitte, a jó anyagi viszonyok között élő ember elméje elborult és őrült állapotában képtelen vádakot koholt önmaga ellen. Ma azután hivatalos adatok alapján megállapították, hogy a vádak igazak.

A letartóztatás.

Szakolczay Lajos vezető királyi ügyész Kovács József dr. királyi ügyésznek osztotta ki az ügyet, aki a mai nap folyamán a kir. törvényszéknél levő váltóperekét rövid uton áttekintette. A királyi ügyészség a nyomozat adatai alapján az ügyre vonatkozó jegyzőkönyvet és iratokat a délután folyamán áttette Domokos László központi vizsgálóbíróhoz, egyben indítványozta, hogy a vizsgálóbíró Floreszku ellen rendelje el a vizsgálót és egyidejűleg helyezze vizsgálati fogságba.

Domokos vizsgálóbíró azonnal áttanulmányozta az iratokat és utasította a rendőrséget, hogy Floreszku Györgyöt nyomban állítsa elő. Joó és Rónai detektívek öt órakor a vizsgálóbíróhoz vezették Floreszku-t, akinek kihallgatását Domokos vizsgálóbíró nyomban megkezdte. A kihallgatás nagyon rövid ideig tartott. Floreszku fenntartotta az ügyészség előtt jegyzőkönyvbe mondott vallomását.

A vizsgálóbíró a beismerő vallomás alapján Floreszku György ellen elrendelte a vizs-

gálatot és egyben a vizsgálati fogságot. Floreszku megnyugvással vette tudomásul a letartóztatást elrendelő végzést és nyugodtan követte a fogházőröket a fogházba.

Csödkérvény.

Floreszku nemcsak a váltóperek szorongatták. Két hónappal ezelőtt a Budapest-Lipótvárosi Takarékpénztár csödkérvényt adott be Floreszku ellen. Floreszku mindenféle halasztási kérelmekkel és kifogásokkal úgy elhuzta a csödkérvény ügyét, hogy máig sem történt benne döntés. Néhány nap múlva került volna erre is sor.

Floreszku anyagi romlását kedvezőtlen üzleti spekulációk és nagyobb tőzsdei veszteségek idézték elő. Körülbelül 3-4 év óta küzdött anyagi zavarokkal és azóta üzi manipulációit. Floreszku főrésztvegyese volt az aradi Victoriának, de nemrégiben eladta részvényeit, mert mindent pénzzé tett, hogy zilált viszonyait rendezze.

Floreszku lakásán.

Beszélgetés Floreszku feleségével.

Floreszku Györgynek a Thököly Imre-utca 23. szám alatt van a lakása. Földszintes, kényelmes ház, melynek egész jobbszárnyát Floreszku családja lakja. Mikor az „Aradi Közlöny” munkatársa ma este odament, Floreszku kis leányával volt otthon. Az asszony akkor még nem tudta, hogy férje fogságban van. Azt tudja, hogy a férje bajba került és sirva panaszelja el ennek okát:

— Szegény férjem jószívűségének és az emberekben való bizalmának áldozata. Bizott az emberekben, könnyelműen hitelezett és tönkretették az anyagi küzdelmek. Negyven év óta van nyersbőr üzlete Aradon, melyet mindig egyedül vezetett. Az üzlet az első évtizedekben igen jól ment, csak az utóbbi időben, mikor a nyersbőr-üzlet viszonyai igen súlyossá lettek, került ő is zavarba. Több mint százezer koronát kihitelezett, összeköttetésbe került erdélyi román bankokkal, erdélyi tímárokkal és ezek igen sok pénz be kerültek. Egy időben Szelle volt az ügyvédje és nem védte meg, úgy, az érdekeit, ahogyan Floreszku szeretne volna. Kétszer már nagy zavarokba jutott, de szorgalmas munkával mindig helyreállította üzletét.

Mikor a váltókra terelődött a szó, az asszony szomorúan panaszelta:

— Mindig mondtam neki, hogy vigyázzon magára és legyen óvatos az üzleteiben. Ő azonban nem hagyott magának beszélni:

— Ne szólj bele az ügyeimbe, — mondogatta ilyenkor. Az asszonynak konyhában a helye. Azt hiszed te, hogy mindenki gazember? Majd megfizetik, amikor tudják!

— Csak az utóbbi hónapokban vettem észre, — folytatta az asszony — hogy férjem rettenetesen küzd a gondokkal. Elsinte nem akart semmitse mondani kérdéseimre, csak az utóbbi napok törték meg. Mikor itthon volt, szinte öntudatlanul járkált, alig evett, nem tudott aludni, nagyon izgatott, ingerlékeny volt, Mikor azután egymásután jöttek a perek, a foglalások, nem birta baját tovább magába fojtani és többször felkiáltott:

— Most már nem bírom tovább! Tönkremegyek, végem van!

— Négy hónap óta szerencsétlen, küzdelmes az életünk. A bankok, ahol váltói voltak, nem akartak tovább várni, ő pedig már nem tudott miből fizetni. Őt háza volt, de most már nem tudom, az övé-e még. A Szent István-utcában és a Thököly Imre-utcában két háza van, az Erdélyi-uton, a Határ-utcában és a gázgyár mellett is van háza. Földje is van vagy tizenhét hold az aradi határban. De az

üzletein sokat veszített, a tímárok elvitték a pénzét, én tudtam, hogy nem lesz jó vége a dolognak. De ő mindig bizott, csak az utóbbi időben panaszelódott, hogy *Nikolajevics* Nikolaj, az egyik nagy adósa, nem akar fizetni.

Igy beszélt a szerencsétlen asszony, aki azonban úgy látszik, nem is tud arról, hogy Floreszku váltóin hamis aláírások vannak.

— Látja kérem — mutatott egy csomó váltóra — a férjem sok váltóval dolgozott, de amíg tudott, mindig tisztességesen törlesztett még másokért is. Szelid, jószívű ember, magára alig költött, a családját pedig nagyon szereti. Négy lánya és egy fia van, mindegyiket tisztességesen felnevelte, ők szegények nem is tudják, milyen baj érte apjukat...

Floreszku 66 éves aradi születésű és Erdélyben kiterjedt rokonsága van.

Elhunyt milliomos.

Háromszázezer korona egy aradi egyesületnek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 22.

Több előkelő aradi családot borított gyászszal Haas Bélának, az Aradról Bécsbe származott, a bécsi művészi s írói körökben köztiszteltben állott magánzónak, ma délután Bécsben történt hirtelen halála. *Lusztig* Armin, az elhunyt unokafivére kapta a délután folyamán azt a telefonértesítést Bécsből, hogy Haas Béla az utcán összeesett és rövid szenvedés után elhunyt. Halálával a bécsi előkelő társaságoknak egyik ismert és szimpatikus tagja költözött el az élők sorából. Aradon a *Lusztig*, *Wallfisch*, *Tolnai*, *Éles*, *Löffler* és *Vajda* családok gyászolják. Az elhunyt, aki dussgazdag ember volt, a családtagok véleménye szerint aradi jótékony-célú intézményekről bőségesen gondoskodott végrendeletében. Hozzávetőleg háromszázezer koronára tehető az az összeg, melyet az aradi izraelita szent egyesület és a zsidóhitközség örökségként kap.

(Ki volt Haas Béla?)

Hatvankét esztendővel ezelőtt érte utol a halál Haas Bélát, aki egy előkelő aradi nagyvállalkozónak, *Haas Jónás*nak volt egyetlen fia. *Haas Jónás* 1873-ban költözött el Aradról, ahol nagyobb szabású utépitéseket végzett és több milliót gyűjtött. Fia már apját megelőzve állandó lakhelyül Bécsset választotta, de igen gyakran látogatott el szülővárosába, a melynek minden eseménye és minden ügye érdekelte. A családnak több háza volt Aradon. Az elhunyt a *Zoltán-utca* 1. számú házban született, mely ma *Lusztig* Armin tulajdona, az övé volt az *Atzél Péter utca* 3. számú ház is, melynek adója után virilis jogon a törvényhatósági bizottságban is többször helyet foglalt. A közgyűléseken nem vett részt. *Magyar állampolgár maradt haláláig*, magyarságához büszkén ragaszkodott és több ízben megújította honosságát.

Két esztendővel ezelőtt volt utoljára Aradon rokonai látogatására. Az agglegény Haas Bécsben, az *Elisabeth-strasse* 10. számú házban lakott és otthonában megfordult a császárváros művészi és írói világának ugyszólván minden nevezetesebb képviselője. A művészeteknek, de különösen a zenének élt és ő maga is a műkedvelői színvonalon jóval felül álló zongora játékos volt. *Sonnenthal* Adolf, a bécsi udvari színház világhírű művésze, *Schratt* Katalin, ugyancsak e műintézet kiváló művésznője, *Dóczy* Lajos báró, az illusztris író tartoztak legbensőbb baráti köréhez a rendkívül szellemes és nagyműveltségű férfiúnak. Kelle-

mes modora és minden szellemi mozgalom iránt tanusított élénk érdeklődése, fejlett műízlése megnyitották előtte Bécs előkelő szalonjainak ajtait és a legmagasabb pénzügyi arisztokracián kívül is összeköttetésben állott a befolyásos körökkel. Az utóbbi években igen sokat utazott Európa minden országában.

A magyar írói világban is sok meghittje volt, de különösen meleg barátság fűzte *Agay* Adolffhoz, akinek lapja, a *Borsszem Jankó* igen sok szellemes dolgozatát közölte. Néhány éve, hogy egy berlini cég, modern humoristák kisebb munkáiból gyűjteményes kiadást rendezett, amelybe Haas Béla tollából eredő anekdota sorozatot is vett fel.

Bécs zenei életében igen sok talentum tűnik fel és ezek az elhunytban mindig pártfogóra találtak, aki összeköttetései révén érvényesülésüket elősegítette.

A művészeteken kívül a jótékonyosság gyakorlása volt nemes vonása. Nem volt olyan pártolásra méltó jótékonyági cél, melynek részére nem lehetett volna megnyerni Haas Béla támogatását. A maga személyében egyszerű, polgári életmódot folytatott, de mint említettük, végrendeletében is bőkezűen gondoskodott több emberbaráti intézményről. Hagyatékát esszegét négy millió koronára becsülik.

Hirtelen halálának részleteiről az aradi családtagok még nem kaptak bővebb értesítést. Temetésére, mely csütörtökön lesz, Bécsben utaztak *Éles* Arminné, *Lusztig* Armin, *Tolnai* János dr. és *Éles* Géza dr. Bécsben helyezik örök nyugalomra szülei sirja mellé.

(A külön ember életéből.)

Haas életéből a következő rendkívül érdekes adatokat közli telefonon bécsi tudósítónk:

Az elhunyt milliomos egyike volt ama bécsi agglegényeknek, akiket ugyszólván az egész császárváros ismer. Különködő életmódot folytatott. Habár sok jó eselekedetet gyakorolt és nem sajnálta a pénzt, ha humánus dologról volt szó, mégis szerette önmagát úgy föltüntetni, mintha tulságosan takarékos volna. Gyönyörű lakást tartott és pompásan berendezett ebédlője volt, amelybe azonban csak ritkán látott vendégeket. Ha ismerőseinek megmutogatta a lakását, az ebédlőben ezt mondta nevelve:

— Ez itt az ebédlő. Negyven személyre szól. Isten ments!

Különösen színházi körökben volt otthonos. Az előkelő bécsi színházakban állandóan bérelt és az ő szigorú véleményét nemcsak a színészek, de a direktorok is respektálták. Egy *Lehár*-darab bemutatása alkalmával ezt a véleményét nyilvánította Haas:

— A darab olyan rossz, hogy már a második felvonás alatt újabb szabadjegyeket osztogatott az igazgató.

A pénzt nem adta ki könnyelműen. Ha barátai, vagy ismerősei kölcsönkért zaklatták, ilyen tréfával tért ki:

— Nem tehetem. A pénzemet boldogult apámtól örököltem és mint emléktárgyat halálomig őrzöm.

Jó tréfáiról gyakran egész Bécs beszélt.

Ha az excentrikus agglegénytől megkérdezték, hogy miért nem nősül meg, ezt mondta:

— Amíg Bécsben nők vannak, addig nekem nem kell feleség. Ha megházasodnék, akkor csak azért tenném, hogy legyen egy nő, aki lefogja a szememet halálom órájában.

A külön urnak erre se volt szüksége, mert nagyobb fizikai szenvedés nélkül, az utcán hirtelen halt meg.

Eltemették Lipót királyt.

Küzdelem az örökségért.

Távirati tudósítás.

Arad, december 22.

Ma délelőtt helyezték örök nyugalomra az elhunyt belga királyt. A temetés nagy pompával ment végbe. Érdekes, hogy az ünnepélyes aktus reggeltől késő délutánig tartott.

Távirataink itt következnek:

(Lujza hercegnő koszorúja.)

Brüsszelből jelentik: A flandriai grófnő ma délelőtt tíz órakor visszaadta Lujza főhercegnő látogatását. Ezután együtt elmentek a brüsszeli királyi palotába. Lujza főhercegnő husz percig térdelt imádkozva és könyözve atyja ravatalánál, azután egy koszorút helyezett el, melynek szalagján ez állott: „Utolsó hódolat.” Lujza főhercegnőt nővére, Klementina is meglátogatta.

(Lipót nővére.)

Brüsszelből jelentik: Lónyay gróf és neje, Stefánia főhercegnő tegnap este Klementina főhercegnőnél ebédelt.

A szerencsétlen mexikói excsászárné, Sarolta még mit se tud fivérének, Lipót királynak haláláról. A császárné nagyon gyöngö. Szellemi ereje mindjobban hanyatlik, gyakran egész estéken nem ejt ki egy szót sem. Az utóbbi napokban többször suttozta Miksa császár nevét. Nem fogja Lipót királyt nélkülözni, akit husz év óta nem látott.

(A temetés.)

Brüsszelből táviratozzák: Ma ment végbe óriási részvét mellett Lipót király temetése. Az egész országból sokan utaztak fel. A külföldi uralkodók által a temetésre kiküldött képviselők száma meghaladja a százötvenet. Egy ablak ára, honnan a temetés látható, 100—300 frank között váltakozik.

Reggel 9 óra után jelentek meg a külföldi országok képviselői a királyi palotában, ahol már együtt voltak az udvari méltóságok, szenátorok és képviselők. Albert király tíz órakor jelent meg és sokáig imádkozott a holttest mellett. Háromnegyed órakor érkeztek meg a belga érsek és az összes püspökök. A testőrség tíz altisztje felemelte a koporsót, melyen a király koronája feküdt és a menet elindult a Szent-Gudula templomba. Az egész uton katonák állottak sort. A paloták fekete drapériákkal vannak bevonva, mindenütt óriási közönség. A gyászkocsi után Albert király ment, utána a külföldi képviselők, köztük Lipót Szalvátor főherceg és a román trónörökös. Fél 12-kor érkezett a menet a templomba, amely teljes gyászpompával volt díszítve. A gyászszertartás, melyet az érsek és a püspökök végeztek fényes papi segédlettel, háromnegyed 1-ig tartott. Ekkor újból megindult a menet és Laecken felé vonult.

Két órakor délután ért a menet a laeckeni templom elé, hova csak kevésszámú vendéget engedtek be. A holttestet itt újból beszentelték, a kis kápolnába vitték, ahol Lipót királyt felesége és fia szarkofágjai között helyezték el. Végül jegyzőkönyvet vettek fel, mire a gyászszertartás véget ért.

(Küzdelem az örökségért.)

Párisból jelentik: Az elhunyt belga király három leánya megindítja az örökség megszerzésére irányuló pert. E hét szombatján családi tanácsot tartanak, hogy a legközelebbi lépéseket megbeszéljék. Klementina főhercegnő érde-

keit Maitre Leclercque brüsszeli ügyvéd fogja képviselni. Lujza hercegnő nagyszámú hitelezői legnagyobb részét már Brüsszelbe érkeztek, ahol megbeszélést fognak tartani.

(Lipót király szobra.)

Brüsszelből jelentik: Brüsszelben egy bizottság alakult, melynek élje, hogy Lipót királynak szobrot emeljen. A szobor felállításához szükséges összeget országos gyűjtéssel akarják megszerezni. A bizottság élén Piquart ügyvéd áll, Vaughan bárónő jogtanácsosa.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Troubadour, opera. Mezey Andor felleptev. (B. bérlet.)

Péntek: Délután: Hófehérke, tündéregye. Szombat: Délután: Csöppség Vigjáték. Este: Elvált asszony, operett. (C. bérlet.)

Vasárnap: Délután: Morsékelte helyárrakkal: Cigánybáró, operett. Este: Tilos a csók, operett. Bemutató előadás.

A Képzőművészeti Társulat karácsonyi kiállítása.

Nagyszabásu, magas nivóju kiállítás nyílik meg Aradon karácsony szombatján. Az Aradi Képző- és Iparművészeti Társulat ezidei kiállítása lesz ez, melyet a társulat a Weitzer János utcai polgári fiúiskola nagytermében rendez. A fővárosi és vidéki művészek legnevessebbjei vesznek részt ezen a kiállításon, melyre mintegy kétszáz műtárgyat küldtek tegnap Budapestről. Aradon még eddig ki nem állított képek és szobrok ezek, a mai magyar művészet java-termékei, melyeknek rendezését szakavatott kezek végzik a kiállítási helyiségben. Karácsony napján délelőtt 11 órakor lesz a tárlat ünnepies megnyitása és ettől kezdve mintegy január közepéig nyitva lesz a kiállítás.

A tárlat művészi értékére következtetni lehet már az azon résztvevő művészek névsorából. Budapestről a következő festők és szobrászok küldtek műtárgyakat:

Baditz Ottó, Bakocs Tibor, Balló Ede, Berkes Antal, Boem Ritta, Boruth Andor, Borszék Frigyes, Bruck Hermina, Bruck Lajos, Bruck Miksa, Büttner Helén, Csaba Imre, Csarna Károly, Déry Béla, Egerváry P. Ágost, Erdőssy Béla, Fényes Adolf, Ferenczy József, Freckay Endre, Garay Ákos, Gerritsen Vilmos, Gerster Károly, Gimzer Etti, Greguss Imre, Hegedüs László, Jendrassik Jenő, Kacziány Ödön, Kalicza Erzsébet, Kató Kálmán, Katona Nándor, Keményffy Jenő, Kézdy Kovács László, Klammer Mariska, Knopp Imre, Komáromi Kacz Endre, Koroknyay Ottóné, Koszko Jenő, Kőszeghy-Fangh Dezső, Lámné Hilbert Irén, Ligeti Miklós, Linek Lajos, Litkei Antal, Margitay Tihamér, Nadler Robert, Nagy Vilmos, Paczka Kornélia, Pálffy József, Pálincás Béla, Pállya Károly, Pásztor János, Pörge Gergely, Radnai Béla, Róna József, Rubleczky Géza, Rubovics Márk, Sándor Béla, báró Splény Erneszta, Szenes Fülöp, Szepesi-Kuszka Jenő, Spányi Béla, Telkessy Valér, Tolnay Ákos, Tölgyessy Artur, Tull Ödön, Tury Gyula, Udvargy Géza, Ujházy Ferenc, Vajda Zsigmond, Vámosyné Eleőd Karola, Vesztroczy Manó, Wickenburg István gróf, Wolff Károly és Zemplényi Tivadar.

Az aradi, vidéki, vagy az Aradról elszármazott művészek közül is sokan résztvesznek a tárlaton. Műtárgyakat küldtek már: Szlányi Lajos (Szolnok), Urhegyi Alajos (Budapest), Uferbach Jenő, Pataký Sándor, Benedek Etelka, Balla Frigyes, Balla Béla, Szeberényiné Green Réné, Pap Veturia, Polgáry Miklós, Nagy Jánosné és Albert Andor (Arad), Handman Adolf

és Szabó Antal (Kecskemét), Gönczy Ilona (Budapest) stb.

* Csiky Gergely népkönyvtár Pankotán. A Muzéumok és Könyvtárak Országos Tanácsa Pankota község közönségének 1000 korona értékű népkönyvtárat adományozott. A könyvtárt az állami iskolában helyezték el s kezelése az állami iskolai tanítókra van bízva. Érdekes eseménynek mondható, hogy külön felterjesztés alapján a Tanács eltekintett az általános „Népkönyvtár” elnevezéstől s a Pankotán felállított népkönyvtárat Csiky Gergely nevével hozta kapcsolatba. Ez részben azzal indokolható, hogy Pankota Csiky Gergely szülőhelye, részben pedig, hogy így a nagy költő művei, amelyek szintén az állami iskola kezelése alatt állanak, a népkönyvtárban nyertek elhelyezést s így a nagy közönségnek könnyebben rendelkezésére állanak. A könyvtár ünnepélyes megnyitása nagy közönség érdeklődése mellett e hó 19-én délután 5 órakor volt.

* Sándor Erzsi hangversenye. Január másodikán ritka művészi esemény színhelye lesz Arad. Sándor Erzsi, az Operaház kiváló dal- és koloratur énekesnője ekkor tartja egyetlen hangversenyét a Fehér Kereszt szálló nagytermében. A jegyekre tömérdek előjegyzés történt és ezért a hangversenyt rendező ifj. Klein Mór cég kéri az illetőket, hogy jegyeiket az esetleges torlódások elkerülése végett vegyék magukhoz.

* Troubadour. Verdi halhatatlan remekműve, a Troubadour holnap vendégszereplővel kerül színre. A vendég Mezey Andor, a szegedi színház népszerű művésze, aki Luna grófot, a leghíresebb bariton-partik egyikét énekli.

* Hock János plébános imakönyveinek nagy raktára Weisz Leó könyvkereskedőnél. (Minorita-palota.)

* Jézus élete és halála. Mikor Haydn Jézus szenvedési oratoriumának hatalmas akkordjai megpendülnek és a megrázó bibliai dráma kezdetét veszi, az Uránia közönségét valami meghatározó áhitat fogja el, a szívekbe markolnak Haydn oratoriumának megkapó hangjai és rabul ejtik a hallgatóságot. A katonazenekar Zellner Sándor karmester vezetésével mesterit produkál és az Uránia előadása a legtekélyesebb művészi élvezetet nyújtja a közönségnek. Szerdán este mutatták be Haydn oratoriumának kíséretében a világ legszebb mozgófényképét és sokan a kép és az előadás magasztosságának hatása alatt csütörtök estére ismételtén megváltották jegyeiket. A nagyszerű előadást még csak csütörtökön ismétlik meg, és akik szeretik a nagystilű művészi produkciókat, bizonyosan ismét megtöltik a színházat. Csütörtökön adják elő utoljára a nagysikerű mozgófénykép műsort is, melynek nagy érdekességet kölcsönöz Beatrice Cencinek a történelmi nevezetességű nagy tragédiája. 791

A pannonhalmi főapátválasztás.

Az új főapát: Hajdu Tibor dr.

Távirati tudósítás.

Arad, december 22.

A magyar szent Benedek-rend a mai napon töltötte be Széchenyi Miklós gróf győri megyés püspök, királyi biztos elnöklete alatt a Fehér Ipoly halálával megüresedett pannonhalmi főapáti széket. A szavazásnál Hajdu Tibor dr. főmonostori perjel, pannonhalmi főiskolai igazgató nyert abszolút többséget és így ő lesz az új pannonhalmi főapát.

A választást ezek a formalitások előzik meg:

A X. Leó által elrendelt esküvés. Először a káptalani helynök fogadja a főmonostori perjelt az Evangéliumra tett esküjét, azután pedig a perjel esküdteti meg egyetemleg a választó tagokat, kik az esküvés külső jeléül jobb kezüket szívükön tartják.

Ezt követi egyik jegyzőnek a káptalan nevében teendő tiltakozása.

Végre a három főapáti kijelölendőre való szavazás, megjegyeztetvén, hogy a kijelölendők mindegyike külön-külön általános szótébbseg-

gel választatik meg külön e célra nyomtatott és a választók névsorát magába foglaló szavazó ívek segítségével, melyből a szavazó zárt helyen a meggyőződése által sugalt nevet kivágja és összehajtva a szavazat szedőknek átadja. A választás megtörténte után a főmonostori perjel a választó rend nevében köszönetet mond a kir. biztosnak a választás vezetése körül tanúsított fáradozásáért.

Az első szavazásnál Hajdu Tibor dr. főmonostori perjel 100, Acsai Ferenc győri főgimnáziumi igazgató 41 szavazatot kapott. A második szavazásnál Zoltvány Iván pannonhalmi tanár 84, Acsay Ferenc 67 szavazatot kapott. A harmadik szavazásnál Acsay Ferenc 81 és Darvas Orbán soproni igazgató 73 szavazatot kapott és így Hajdu Tibor dr. nyert abszolút többséget. Az új főpát 1858-ban a zalamegyei Pakód községben született.

Aradi Közlöny.

Karácsonykor huszonötödik évfolyamába lép az Aradi Közlöny, a vidék legelterjedtebb politikai napilapja. Ez alkalomból a szerkesztőség a rendes karácsonyi számnál nagyobb

jubiláris lapot

készít, amelynek ára azonban most is

tíz fillér (5 krajcár)

lesz.

A lap nagyobb terjedelmére való tekintettel, a kiadóhivatal úgy intézkedett, hogy a lapot korán reggel pontosan megkaphassák a helybeli előfizetők. A vidéki szétküldésekre is különös gondot fordít a kiadóhivatal. Már előre intézkedés történt, hogy a postának karácsonyi nagy forgalma ellenére az Aradtól legtávolabb eső községekbe is eljuthat karácsony első napjára

az Aradi Közlöny

jubiláris kiadásának

teljes példánya.

Az Aradi Közlöny előfizetési ára a régi marad:

Vidéken:

Egy évre 28 kor.
Egy hónapra 2 kor. 40 fill.

Helyben:

Egy évre 24 kor.
Egy hónapra 2 kor.

A kiadóhivatal.

VIDÉK.

(Karácsonyfa ünnepély Pankotán. A pankotai jótékony nőegylet működésének 13-ik évében ismételten nagyszabású karácsonyfa ünnepélyt rendezett. Az ünnepély vasárnap délután 4 órakor az állami iskola egyik nagytermében folyt le, a hol egy hatalmas, szépen feldiszitett karácsonyfa gyönyörködte az ünneplő közönséget. Pozevitz Gusztávné nőegyleti elnöke vezetése mellett csaknem teljes számban jelentek meg a jótékony nőegylet tagjai. Nagy József plébános megható beszédje és az állami iskolai gyermekek elragadó szép éneke után a zaha kiosztás következett. Könnyekig megható jelenség volt, amikor a rongyokba öltözött gyermekek örömtől sugárzó arccal vették át az izlésesen elkészített különböző ruhadarabokat. Ez évben 50 gyermeket teljesen felruháztak. Bár még sok évekig ily sikeres eredmény koronázná a jótékony nőegylet működését.

HIREK.

ARADMEGYE ÚJ FŐORVOSA.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 22.

Institoris Istvánnak a nyáron bekövetkezett halála óta üresedésben van Aradmegye főorvosi állása. A főorvost tudvalevőleg a főispán nevezi ki, pályázat útján. A nyilvános pályázatot mindeztideig nem irták ki és mint értesülünk, már nem is fogják kiírni, mert Károlyi Gyula gróf főispán még e héten, valószínűleg már holnap-holnapután, kinevezi ez állásra Borsos Béla dr. aradi járásorvost.

Institoris halála után az illetékes körök mindjárt Borsosra gondoltak, aki évek óta nagy ügybuzgósággal és sikeres eredménnyel tölti be az aradi járásorvosi állást. A közegészségügy terén szerzett érdemeit a főispán is honorálta és felszólította, hogy adja be pályázatát a főorvosi állásra. Ez szombaton meg is történt, mire Károlyi főispán a kérvényt az illetékes fórumhoz, Aradmegye közegészségügyi bizottságához juttatta. A bizottság tegnap délelőtt Dálnoki Nagy Lajos alispán elnöke alatt ülést tartott és Borsost egyhangulag kinevezésre ajánlotta a főispánnak.

Károlyi főispán, mint megbízható forrásból értesülünk, holnap vagy holnapután kinevezi Borsos Bélát Aradmegye főorvosává.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 23-án az időjárás: száraz, éjjeli fagy.

— Forrongás Görögországban. Athéni távirat jelenti: A görögországi helyzet újból igen komolylyá vált. A hadseregben beállott zavarok miatt a hadügyminiszter már tegnap este lemondott, a kormány pedig már a legközelebbi órákban szintén benyújtja lemondását. A tisztek ma gyűlést tartottak, de végleges határozatot nem hoztak. Hogyha a hangulat nem csillapul le, holnap kihirdetik a katonai diktatúrát. Hogy a király mire határozza el magát, még nem tudni. Négy angol és orosz hadihajó közeledik a görög partokhoz.

— Friedjungék kibékültek. Bécsből jelentik: A Friedjung-párban ma létrejött a kiegyezés, miután még az utolsó órákban Bernreiter, az osztrák urakháza tagja, Mesaryk tanár és Spincies reichsrathi horvát képviselő is közbenjártak abban, hogy a feleket kiegyezésre bírják. Friedjung dr. kijelentette, hogy miután Markovics dr. nak sikerült alibijét bebizonyítani, ő elismeri, hogy a jegyzőkönyv nem valódi, a többi okmányokat azonban, tekintettel a bizonyító eljárás eredményére, nem veheti tekintetbe. Ezután a panaszosok fogják nyilatkozatukat megtenni és a panaszt visszavonják. Az egyezés egyik feltétele az, hogy Supilót, akit eddig csak mint panaszost hallgattak ki, most tanuként is kihallgassák. A mai tárgyalás Supilo kihallgatásával kezdődött. Azután a Markovics dr. berlini tartózkodására vonatkozó berlini iratokat olvasták fel, mire megtették a sajnálkozó nyilatkozatokat. A magánköltéseket mindögyik fél maga viseli, a hivatalos költségeket pedig két egyforma részben osztják fel a felek között.

— Bleriot felépülése. Bécsből jelentik: Bleriot ma teljesen felgyógyulva Párisba utazott.

— Cook megszökött. Kopenhágából táviratozzák még ezeket a részleteket Cook dr. leleplezéséhez: Holm északi sarki utazó is kijelentette, hogy Cook iratai és bizonyítékai teljesen értéktelenek. Csatlakozott most hozzá Cook volt titkára, Lirntole, aki meg van győződve, hogy Cook közönséges csaló, aki csak azért küldötte őt az iratokkal Kopenhágába, hogy ezalatt ő és felesége kényelmesen megszökhesenek. A titkár távirati kérdéssel fordult Cook dr. londoni kiadóhoz, igaz e, hogy nagy összeget előlegezett neki. A kiadó azt válaszolta, december hó 14 ike óta mit sem tud Cookról, csak annyit ballott, hogy egy amerikai impresszarió 200 ezer dollárt adott Cooknak és egy felolvasó körútra vitte.

— Nem lesz Aradon tüzerlaktanya. Amit a valószínűség mértékéig már hónapokkal ezelőtt jelzett az Aradi Közlöny, az ma bizonyossággal tudott ténynyé lett a honvédelmi miniszter öt soros lei atából. Nem épül Aradon tüzerlaktanya. Ennyit tudat a miniszter rövid leiratában a várossal. A közös hadügyminiszter az Aradnak szánt tüzerrezred elhelyezéséről már más módon gondoskodott. Az évek óta építkezés céljaira megvásárolt telkeket a város most majd ismét szántóföldeknek fogja bérbeadni vagy pedig parcelláztatja.

— Nákó gróf milliós kártyaveszteségei. Budapestről jelentik: Nákó Sándor gróf, Fiume volt kormányzója, mint hírlík, néhány nap előtt horribilis kártyaveszteséget szenvedett. A kártyaparti Fimében, a kormányzósági palotában folyt volna le és résztvettek benne Nákó gróf, továbbá Pancera István királyi bíró és bizonyos Berzeviczy, Pallavicini őrgrof veje. Ezekon kívül még néhányan vettek részt a játékban. Berzeviczy mögött egy párisi hölgy ült, akivel együtt volt rövid idő előtt Abbáziában. Az összeg, amelyet a kormányzó ez alkalmával elveszített, állítólag másfél millió koronára rug.

— A szabadjai vérdíj. Szabadkáról jelentik: A városi tanács ma intézkedett a Dengl Alajosné által letétbe helyezett 2000 korona felosztásáról, amely azoknak a megjutalmazására volt szánva, akik özvegy Haverda Boldizsárné gyilkosát kikutatják. A tanács intézkedése szerint Pertich Ernő rendőrkapitány 1400 koronát kap és ebből az összegből 400 koronát saját belátása szerint szét kell osztania azok között, akik a rendőri nyomozásban segédkeztek, a többi 600 koronát Govorkovics Aladár rendőrbiztos kapja.

— Törbe csalt rendőrfőnök. Szentpétervárról táviratozzák: Egy újonnan épült négy emeletes házba rövid idővel ezelőtt beköltözött egy fiatalember. Tegnap egy vendége érkezett egy szolgálóval. A vendéget a fiatalember mint nagybátyját jelentette be. Ma délután borzasztó robbanás történt, mely az illető emeleten levő összes lakásokat összerombolta. A rendőrség a lakásban holtan találta a vendéget és szolgálóját, a fiatalembert pedig az utcán letartóztatták. Kiderült, hogy a merénylő egy Wozsne-censzky nevű forradalmár, aki agent provocateurnek adta ki magát, a vendég pedig Karpov, a politikai rendőrség főnöke, akit a fiatalember törbe csalt.

— Halálozás. Ellbogen Mór életének 19-ik évében tegnap elhunyt Aradon. Temetése 23-án délután fél 3 órakor lesz a Bathány-utca 28. számú gyászszobából.

— Ezüst lakodalom. Sonn Adolf, kereskedelmi és áruügynökség tulajdonosa, e hónap 26-án tartja ezüstlakodalomát nejével, született Balogh Johannával a Zrinyi utca 4. b) számú lakásukon.

— Adományok. A pankotai állami cigányiskola növendékeinek felruházására a következő adományok érkeztek az állami iskola gondnokságának címére: Br. Bohus Zsigmondné Budapest 20 kor., Dr. Abonyi Henrikné Pankota 5 kor., Barna Lajosné Pankota 1 pár cipő. Ezen szives adományokért ezuton fejezi ki hálás köszönetét az állami iskola gondnoksága.

A legalkalmasabb karácsonyi és ujévi ajándékok Arad, (Minorita-palota) szerezhetők be.

Bauer Gyula

Tajtékipák és borostyánkő különlegességek raktára.

Bohányzó eszközök, faárúk, kávéházi-cikkek és eszteregályos árúk üzletében

Alapított 1869-ben.

4662

— Elragadtatással szemléli mindenki Weinberger Ferenc jó hírű ekszerészünk gyönyörű karácsonyi ajándékait. Nagy briliáns-, ékszer és ezüstneműek raktára, tulajdonos és alkalmi vételek folytán. *Mesés olcsó árak.* Telefon 439. 4628

— Kossak csász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme. Weitzer János-utca 3. sz. Telefon 657. 2811

— Perza szőnyegraktáramat a Neuman-palotában Széchenyi-utcai oldalon megnyitottam. Szíves pártfogást kérek. Tisztelettel Schwarcz Zsigmond. 4392

— Szabó féle pármái ibolya szappan a szappanok ideálja. Rendkívül kellemes illata s bőrpuhító üdítő hatása olyan, hogy egyetlen külföldi szappan sem vers nyezhet vele. Ha igazán finom szappannal akar mosdani, felesleges, hogy drága külföldi szappant vegyen. Egy darab 70 fill., 3 drb. 2 kor. Készíti Szabó Béla pipere-szappangyáros Miskolcon. Kapható Aradon Vojtek és Weisz, Hánzu Nesztor és Hegedüs Gyula cégeknel. 3943

— Deutsch Sándor táncintézetében (ipartestület díszterme) a második cikluson a tanítás 1. évi január hó 8-án veszi kezdetét, melyre beiratkozni már most lehet Bercsényi Miklós-utca 18. szám alatt. Diák, kereskedő és iparos katonák, külön órák háznál, vagy pedig táncintézetben. 4666

— Alkalmos karácsonyi és ujévi ajándékok: női táskák, ridikül pénz, szivar, cigaretta és névjegytárcák, manikűr, fésűgarnitúrák, hajdíszek, valódi francia és angol illatszerek legnagyobb választékban és legolcsóbb árakon kaphatók Hegedüs Gyula üzletében, Aradon, Andrásy-tér 15. 3771

— Francia likörök legbiztosabb készítésére, *házilag* — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 17

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnek és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású. Természetes és mentes savanyvíz. 1942

Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Salvo-Lipóci Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfpark 8.

EGYESÜLETI ÉLET.

Az Országos Magyar Iskola Egyesület aradi fiókja

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 22.

Az a magyar nyelvű nemzeti munkálkodás, melyet néhány éven keresztül az „Országos Nemzeti Szövetség” nemcsak a fővárosban, hanem a különféle nemzetiségek által lakott vidékeken kifejtett, nagyobb mederbe terelődött. A hasonló működést kifejtő „Országos Magyar Iskola Egyesület” intencióit magukévé tették azok, kik a Szövetségnek vezető emberei voltak, s rövid idő alatt belátták, hogy nagyobb, fokozottabb munkát csak úgy érnek el, ha ez a két testület egygyólvad. A nemzeti eszmének ébrentartása, a magyarság oktatása, felvilágosítása mind egy nemes cél volt, hogy ennek égisze alatt semminemű akadály nem gordulhat az egyesülés elé. A cél most fog kivitelre kerülni, amikor e hó 23-án Budapesten és Aradon tartják meg a tagok közgyűlésüket. A „Nemzeti Szövetség” aradi fiókja eredményes tevékenységre tekinthet vissza, s az Aradon lévő tagok száma, mely a 400-at meghaladja, kellő bizonyíték arra, hogy a nemzeti eszmének istápolása Aradon is meleg visszhangra talált. Az egyesülés megtörténte előtt Rakosi Jenő elnök a következő hangú levelet intézte a tagokhoz:

„Az „Országos Nemzeti Szövetség” folyó évben tartott közgyűlésén elhatározta, hogy egyesül az „Országos Magyar Iskola Egyesület”-tel és ezen erőben nagyobb testülettel együttesen igyek-

szik majd a jövőben a közös célokat sikerre juttatni. Ezen körülmény folytán a „Nemzeti Szövetség” fiókjai is természetesen átalakulnak az „Országos Magyar Iskola Egyesület” fiókjává. Amidőn az aradi fiók ily módon való átalakulásához, — amely e héten történik meg, — közeledünk, engedje meg igen tisztelt tagtársunk, hogy b. figyelmét e ténnyre külön is felhívjam és arra kérem, hogy az aradi fiók által küldött meghívásban kitüntetett időpontban Aradon, folyó hó 23-án d. u. 5 órakor a városháza kistermében a közgyűlésen résztvenni sziveskedjék s e fiók új életre keltéséhez, eredményes munkásságához hozzájárulni kegyeskedjék. Ha valahol, úgy Arad megyében meg van annak a szükségessége, hogy a nemzetiségek által körülvelt magyarság érdekében elvégezze a Magyar Iskola Egyesület a maga munkásságát. Erre való tekintettel ismétlem meg kérem és ajánlom igen tisztelt Tagtársunk jóindulatu figyelmébe.”

A közgyűlés előkészítése és az ügyek megbeszélése vegett a napokban Aradon időzött az egyesület agilis igazgatója: Szundy Károly, ki az aradi fiók elnökével hosszabb tárgyalásokat folytatott. Az e hó 23-án tartandó gyűlésen közszónok Institoris Kálmán kir. tanácsos, nyug. polgármester elnöki tisztéről, s ugyanekkor alakul meg az aradi fiók vezetősége, melyre nézve a központ már meg is állapodott. A budapesti igazgatóság a fiók elnökül Lócs Rezső gazd. tanácsost, titkáru pedig Záray Jenő tanárt jelölte s ha az aradi fiók tagjai ezután is kitaratnak a nemes cél mellett, úgy a jövőben Arad városában nagyobb munkásságot fog kifejteni az új egyesület, melynek tagjai valóban kipróbált hirdetői a nemzeti eszmének...

(*) Az Aradi Kereskedők Takaré- és Hitel-szövetkezete kéri mindazokat, akiknél a 7. évtársulatra vonatkozó gyűjtőívek vannak, hogy azokat december 25-éig a szövetkezet irodájába juttatni sziveskedjenek. Az igazgatóság.

Vidám történetek.

— Furcsa alakok. —

(Ez a címe a Tábori Kornél ügyes szerkesztésében megjelenő Vidám Könyvtár legújabb füzetének. Mutatóul közöljük belőle a következőket): Néhai Hegedüs Sándorral történt kereskedelmi miniszter korában. A Tátrában utazgatott, ipari ügyekben s közben egy nagy ipartelep igazgatója bankettet rendezett a tiszteletére. A bankett fényesen sikerült. A akkor a tósztok elhangzottak, jelontik, hogy egy küldöttség érkezett, amely tisztelegni óhajt a kegyelmes urnál.

— Tessék bejönni az uraknak — mondja Hegedüs — és ha még nem ebédoltek, tartsanak velünk. A küldöttség hajlongva vonul be és megáll Hegedüs körül. A miniszter tudja, mi a szeretetreméltó házigazda kötelessége és hátraszól a pincérnek:

— Kérem, hozzanak székeket az uraknak. — Igonis — felel a pincér, aki épp a fagyaltot akarta körülhordani s erre a kérésre az egész fagyaltos tálat leteszi a Hegedüs helye mellett üresen álló székre, hogy kiszaladhasson székeért. A küldöttség vezetője odaáll Hegedüs mellé és elkezd a rendes műsort:

— Nagyméltóságú miniszter ur, kegyelmes uram! Midőn...

— Ugyan kérem, — szól vigan a miniszter — tegyük ezt el ebédutánra, tartsanak velünk az urak. Foglaljon helyet.

A főú deputátus boldogan hajol meg és szó nélkül leül Hegedüs mellé arra a székre, a melyen ötven ember számára való fagyalt volt. Mikor már ült, érezte, hogy alighanem fagyaltan ül, de nem mert szólani. Azt mondja most a miniszter: — Gyönyörű vidék ez!

— Igon, — mondja halálsápadtan a másik — de rettenetesen hideg.

— Hiszen ép az a kollemes, — cseveg tovább a kegyelmes ur. A másik nem bírta tovább. Fölordított, mint a sebzett vad:

— Kegyelmes uramnak kellemes, mert nem ül benne!

És se szó, se beszéd, elrohant a legnagyobb hahota közepett, amit a Tátra valaha hallott. Hegedüs nem is látta többé soha az életben.

A kép ez: előkelő, lombos budai zöldkávész, frakkos pincérekkel, elegáns közönséggel. A kerthelyiség közepén filagória, melyben harsányan játszik a katonabanda. A cirádás vasrácson előkelő, aranybetűs tábla hirdeti:

— Minden délután katonazene. A finom helyiséggel szemben nyomorult kis harmadrangu kávéház. Nagy kávé 8, kis kávé 6. A gyalogjárón három poros, csenevész leánderfa, mögöttük három pirosabrosos asztal. És az egyik fán szerény cédula, ezzel a fölirással:

— Athalatszik a szene. A villamos hirtelen megáll a Lipót-köruton. Nagy csődület támad. A kocsiból mindenki kiszáll. Ijedt kérdések röpködnek:

— Mi az?
— Elgázoltak valakit?
— Meghalt?

A csődület középpontja egy szegényesen öltözött ember. Határozottan be van kissé rugva. Tétova szemmel néz körül, bárgyún mosolyog. At akart távologni a sinen s a villamos elütötte. Nem történt semmi baja, csak épp hogy oldalba ütötte a kocsit. Veszekszik a vezetővel. Az védekezik:

— Részeg disznó, — mondja neki gyöngéden — miért nem tért ki, hiszen csöngettem!

— Nem igaz, — szól csöndesen az ember. — Nem igaz? Mindenki tanu rá, hogy kétszer is csöngettem!

— Az semmi.
— Semmi?
— Igen semmi. Én londoner vagyok egy szállóban. Nekem háromszor kell csöngetni.

Egy törzsasztalnál bohémek ültek és huncogtak. Nem művészi sikerekkel, — hiszen az ilyen-mivel szemben szerény ez a népség — hanem, a mivel a bohémnek legtrikábban van alkalma huncogni, pénzzel.

Az egyik kivesz a zsebéből egy kétszáz koronáról szóló bankutalványt. Rákiált a főpincérre: — Kérem! Váltsa ezt be!

♦ Megtörténik. A másik se rest, mosolyogva huz ki zsebéből egy százkoronás bankót és a pincérhez fordul: — Kérem! Váltsa ezt föl!

A harmadik — az a bizonyos harmadik — színén a tárcájába nyul. Előhuz egy nagy sárga zálogcédulát s így kiált:

— Kérem! Váltsa ezt — ki!

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Pankota. Pontos címe: Budapest, V. Sas-utca 21.
Leányzsúr. Átolvasás után megüzenjük sorsát.

A VÉRSZEGÉNYSÉGET,

EZT AZ ALATTOMOS BETEGSÉGET meg kell szüntetni a SCOTT-féle csukamájolaj EMULSIÓ-val, mielőtt tulságosan elharapódnék.

Az arc megpirosodik, megtelik és az életkedv visszatér mindazok meglepetésére, akik először használják a

SCOTT-féle EMULSIÓ-t.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

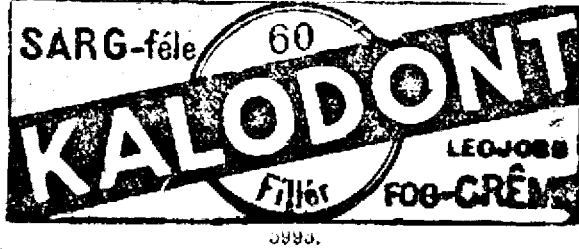
Az eredeti SCOTT-féle eljárás által izletessé és emészthetővé tett legtisztább alkatrészek, melyek a vérszegénységnek utját állják, képezik

A SCOTT-féle EMULSIÓ

világszerte ismert sikerének titkát.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér. Kapható minden gyógytárban.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

— A gazdasági egyesület igazgató választmányi ülése. Ma délelőtt 11 órakor tartotta az Aradmegyei Gazdasági Egyesület saját székházának tanácstermében negyedik igazgatóválasztmányi gyűlését Vásárhelyi József elnöke alatt, amely alkalommal több jelentős ügyben hozott az egyesület határozatot. A gyűlés megnyitása után Keller Iván ügyvezető titkár az elnökségnek az egyesület működésére vonatkozó jelentését és jövő évi költségeloirányzatát terjesztette elő, mely utóbbi a választmány által 19500 koronában lett megállapítva. Letárgyalta a földmivelésügyi minisztériumnak az állattenyésztésről szóló új törvényjavaslat tervezetét, amely a szarvasmarha, juh és sertés köztenyésztésnek az eddigénél biztonságosabb és helyesebb alapokra való fektetését célozza. Állást foglalt ezenkívül az egyesület a kősző és a marhasó kizárólagos állami monopolizálása érdekében. Kemény Szilárd titkár előadói javaslata alapján elhatározta az egyesület, hogy a tejes kannák hitelesítésére vonatkozólag az 1907. évi V. törvényekben előírt és a gyakorlatban be nem vált intézkedések hatályon kívül helyezése, illetőleg megfelelő módosítása érdekében feliratot intéz egy a kereskedelemügyi, valamint a földmivelésügyi minisztériumhoz is. Végül tárgyalta a választmány az egyesületi titkárok nyugdíj ügyét, amelyre vonatkozólag oly értelmű határozatot hozott, hogy teljesen méltányolja a választmány, hogy a tisztviselők jövőjének biztosítása az egyesületnek is fontos érdekét képezi, s elvileg el is fogadja azt, hogy a titkárok nyugdíj-alapjának megteremtéséhez megfelelő arányban az egyesület is hozzá járuljon, azonban miután e részben még az előirányzott állami hozzájárulás sincs teljesen biztosítva, ennél fogva végleges határozatát fenntartja a választmány akkorára, amidőn az ehhez szükséges állami évi hozzájárulás is teljesen biztosítottak lesz már tekinthető.

A gyűlésen jelen voltak: Vásárhelyi József igazgató-elnök, Kokas József alelnök, Keller Iván ügyvezető-titkár, Kemény Szilárd titkár, továbbá Abrai Lajos, Csánk Lajos, Háberéger György, Hámory László dr., Heiszler József, Kellner György, Kintzig János, Paikert Henrik, Szathmáry Gyula, Török Géza, Vajda Zsigmond, Verzár Márton, Vörös Henrik választmányi tagok.

— Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezete ma tartotta IX. évi rendes közgyűlését Vásárhelyi József elnöke alatt. Keller Iván ügyvezető titkár előterjeszti az igazgatóság, felügyelő bizottság jelentését, továbbá az 1908—909. üzletév zárszámadásait és ezek alapján javasolja, hogy a 852 korona feleslegből a 10. sz. üzletrészszevények beváltására 698 kor. fordítsassék, míg a fennmaradó 154 korona az 1909—10. évi veszteség és nyereség számlára vitessék át. A közgyűlés ily értelemben határozott. Végül felügyelő bizottsági taggá Abrai Lajos ültrészes újra megválasztott. A közgyűlés az elnök elítélésével ért véget.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, december 22.

Amerika 1½-el olcsóbb. Kinálat, vételkedv gyenge, 2000 mm. változatlan.

As árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri 1910. májusra	6.71—6.72	6.70—6.71
Ruza 1910. áprilisra	14.04—14.05	13.99—14—
Zab 1910. áprilisra	7.60—7.61	7.59—7.59
Ross 1910. áprilisra	9.92—9.93	9.90—9.91
Ruza 1910. októberre	11.85—11.86	11.83—11.84
Buzs 1910. májusra	13.92—13.93	13.83—13.84
Ross 1910. októberre	8.91—8.92	8.90—8.91

Zárlat 5 órakor.

Ceszták hitelrészvény	— — — —	672.—
Allamvasut	— — — —	746.75
Városi villamos vasúti részvény	— — — —	315.25

SZULTÁNFORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya, bőr- és dús lithion-tartalmu ásványvíz.

Igazgatóság: Budapest, IV. Ferencz József-rakpart 22.
Kútkézelőség: EPERJES.

Főelarusítók Aradon: Dür Gusztav, a városnazzal szemben, telefon 118. Nagy Farkas, telefon 268. Fejér Gyula, telefon 71. sz. 8751

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1909. évi december hó 23-án:

B) bérlet.

B) bérlet.

Mezey Andor vendégfelleptével:

Troubadour.

Opera 4 felvonásban. Irtó: Camarano Salvator. Zenéjét szerzette: Verdi József. Olaszból fordította: Nádaskay L.

SZEMÉLYEK:

Luna gróf	Mezey Andor.	Manrico	Ferrari A.
Leonora	Wlassák V.	Ruz	Gerő János.
Inez	Zalai Margit.	Azucena	H. Fekete A.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simeon-utca 1. szám, Szabadsg-tér mellett.)

Műsor 1909. december 23-án, csütörtök

1. Jóbarátok. Élekép. — 2. Zongoratanitónő. Kacagtaté. — 3. Szt.-Hubert napi lovazás. Sportkép. — 4. Mentőöv. Dráma. — 5. Férjkereső vén leány. Humoros — 6. Rio de Janeiro. Látványosság. — 7. Hipnotizáló szolgál. Humoros. — 8. Beatrice Cenci. Dráma.

Ma este fél 9 órakor
Jézus élete és halála,

Haydn Jézus szenvedései című oratóriumával. Teljes zenekarral. Vezényli: Zellner Sándor, a cs. és kir. 33. gyalogezred karmestere.

Előadások délután 5 órától kezdve.

Helyárak: I-ső hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

NYILTÉR.*

Gyötrelmesebb, kínosabb fájdalom a fogfájásnál aig van; ezer meg ezer ember szenved benne, pedig

nem kénytelen vele, mert örökre megszabadul tőle az, aki Sztraka Menthol fogszappanját használja. Ára majolika szelencében 1 kor., melyhez a fogápolásról egy tudományos színvonalon álló értekezés van mellékelve. Gyógyszertárakban, drogériákban stb. kapható egy koronáért. 12—II.

Eladó

egy nagy tűzmentes
pénzszekrény,

2 szárnyu ajtóval.

Pénzintézeteknek, hivataloknak értékpapírok, okmányok és könyvek megőrzésére kiválóan alkalmas.

Érdeklődők forduljanak a

Cognacgyárhoz
Világoson.

4829

Telefonszám 4.

Hölgyeknek

• legkellemesebb •

karácsonyi meglepetés!

:: egy gyönyörű ::

Kézápoló készlet

remek kivitelben. — Gyöngyház, ezüst, elefántesont, teknőc, teknőc utánzat esont, cocus és ébenfából 3 koronától 70 koronáig minden árban, — továbbá

Mint hasznos és igen

Kedves ajándék

egy csinosan összeállított

Fésű garnitúra

1 tükör, 1 hajkefe, 1 bontó, 1 nyeles és 1 porfésű tartalommal.

3511

Legfinomabb Francia

Illatszertársaságok

dus választékban.

Rendkívül izléeses japán mintájú

Illatszertársaságok

(Kazetták)

2 füveg divatos parfüm, 1 darab finom szappan és poudertartalommal 4 koronától kezdve minden árban.

Hánzu Nestor

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer János-u. 2.

Városi és megyei telefonszám 455.

Magyar kir. államvasutak.

Téli menetrend.

Érvényes 1909. október hó 1-től.

Arad-Budapest.						
Állomások	Szv.		Gyv.		Tvsz.	
	I-III.	I-II.	I-III.	I-II.	I-III.	I-II.
Arad ind.	5-08	8-18	11-25	4-16	4-51	9-18
Sofronya	5-15	8-25	11-41	4-23	5-08	9-25
Kürtics	5-22	8-36	11-55	4-35	5-25	10-02
Lökösháza	5-29		12-10		5-44	10-11
Bánhidai major	5-36		12-16		5-51	
Országút	6-02				5-58	
Kétegyháza ért.	6-10	9-00	12-26	4-58	6-06	10-46
Ujkigyós ind.	6-11	9-01	12-34	4-59	6-07	10-53
Békés-Csaba ért.	6-24		12-47		6-21	11-16
Békés-Csaba ind.	6-35	9-19	12-59	5-17	6-54	11-39
Békés-Földvár ért.	6-43	9-22	1-29	5-20	7-24	11-53
Békés-Földvár ind.	6-56		1-42	5-31	8-02	11-58
Mezőberény ért.	6-57		1-44	5-32	8-04	11-53
Gyoma ind.	7-07	9-41	1-54	5-39	8-20	12-11
Gyoma ért.	7-31	10-01	2-18	5-59	8-47	12-31
Szajol ind.	7-36	10-08	2-25	6-04	8-52	12-47
Szajol ért.	8-02	10-29	2-53	6-24	9-25	1-11
Mezőtar ind.	8-03	10-30	3-01	6-25	9-30	1-18
Mezőtar ért.	8-27	10-44	3-22		9-51	1-37
Pusztá-Tenyő	8-39		3-33		10-13	2-02
Pusztá-Tenyő	8-52	11-00	3-47	6-55	10-27	2-16
Szajol ind.	9-10	11-12	4-03	7-04	10-45	2-34
Szajol ért.	9-20	11-19	4-15		12-53	3-05
Ujszász ind.	9-44	11-35	4-38		1-22	3-27
Ujszász ért.	9-49	11-37	4-43		1-29	3-32
Tápiógyörgye	10-08		5-02		2-2	3-3
Tápiószele	10-27		5-17		2-16	3-55
Nagykátá	10-51	12-09	5-43		4-21	4-21
Tápiószecső	11-08		5-59		4-4	4-4
Tápiószecső	11-22	12-29	6-11		4-15	4-53
Mende	11-37		6-24		4-31	5-04
Gyömrő	11-46		6-33		4-41	5-13
Maglód	11-53	12-47	6-41		4-4	5-20
Rákóc	12-17		7-37		4-4	5-23
Kóbánya fel. p. u.	12-23		7-45		4-4	5-29
Budapest k. p. u. ért.	12-30	1-15	7-52		5-0	6-06

Budapest-Arad.						
Állomások	Tvsz.	Szv.		Gyv.		Szv.
		I-III.	I-II.	I-III.	I-II.	
Budapest kpu... .. ind.						
Kóbánya felső p. u.						
Bákos						
Maglód						
Gyömrő						
Mende						
Tápiószecső-Táplószék						
Tápiószecső						
Nagykátá						
Tápiószecső						
Tápiógyörgye						
Ujszász ért.						
Ujszász ind.						
Szolnok ind.	2-55	9-20	11-09	8-58	4-07	1-08
Szolnok ért.	3-19	9-32	11-25	4-11	4-27	1-32
Szajol ind.	3-27		11-37		4-40	1-41
Szajol ért.	3-51		11-48		4-55	1-56
Pusztá-Pó	4-21	10-02	12-05	4-41	5-21	2-08
Pusztá-Pó	4-25	10-03	12-10	4-42	5-24	2-12
Gyoma ind.	5-18	10-26	12-33	5-01	5-53	2-47
Gyoma ért.	5-23	10-32	12-40	5-02	6-08	2-52
Mezőberény	6-07	10-52	1-04	5-22	6-34	3-24
Békés-Földvár ind.	6-20		1-13	5-30	6-42	3-32
Békés-Földvár ért.	6-23		1-15	5-32	6-45	3-35
Békés-Csaba ind.	6-42	11-10	1-28	5-43	7-02	3-44
Békés-Csaba ért.	7-09	11-12	2-05	5-53	7-31	4-03
Kigyós	7-24		2-17		7-46	4-18
Kétegyháza ind.	7-43	11-29	2-29	6-11	7-58	4-30
Kétegyháza ért.	7-47	11-30	2-34	6-15	8-02	4-34
Országút	7-58				8-15	4-45
Bánhidai major	8-03				8-20	4-50
Lökösháza	8-18				8-25	4-55
Kürtics	8-36	11-54	3-05	6-28	8-47	5-08
Sofronya	8-51		3-15		8-58	5-17
Arad ért.	9-10	12-12	3-29	6-54	9-28	6-02

Arad-Tövis.						
Állomások	Gyv.		Szv.		Tvsz.	
	I-II.	I-III.	I-II.	I-III.	I-II.	I-III.
Arad ind.	12-21	2-14	4-04	7-04	6-32	10-00
Glogovác		2-26	4-15		6-43	10-11
Csicsér		2-37	4-24		6-52	10-22
Gyerep Ménéz		2-49	4-37		7-05	10-33
O-Paulis		2-55				
Paulis		3-02	4-48		7-17	11-18
Baraczká		3-07	4-53		7-22	
M-Radna (6)	12-55	5-15	5-01	7-40	7-29	11-34
M-Radna (1)	12-55	3-25	5-09	7-40	7-34	11-58
Milova-O.		3-38	5-24			
Konop		3-49	5-40		7-56	12-56
Borzován		4-06	6-03	8-18	8-12	1-08
Soborsin	1-50	4-48	6-55	8-18	8-55	2-12
Zám		2-09	7-23	9-01	9-20	2-53
Mar-Illye		2-35	8-10	9-24	9-59	4-02
Déva		2-58	8-25	9-38	10-39	5-11
Piski (6)		3-09	9-02	10-11	10-52	5-41
Piski (1)		3-16	9-17	10-25	11-07	6-00
Szénváros		3-35	9-31	10-35	11-34	6-50
Alvincz (6)		4-08	10-33	11-08	12-17	7-23
Alvincz (1)		4-16	10-33	11-08	12-24	7-23
Gy-fehérv (6)		4-27	10-33	11-15	12-37	7-41
Gy-fehérv (1)		7-00	10-33	11-15	12-44	7-46
Tövis (6)		7-58	11-25	11-37	1-10	8-21

Tövis-Arad.						
Állomások	Szv.		Gyv.		Vv.	
	I-III.	I-II.	I-III.	I-II.	I-III.	I-II.
Tövis ind.	8-25	3-55	8-55	2-00	8-40	
Gy-fehérv (6)	8-28	4-23	9-00	2-25	9-13	
Gy-fehérv (1)	8-35	4-27	9-11	2-30	9-20	
Alvincz (6)	8-38	4-31	9-14	2-44	9-23	
Alvincz (1)	8-45	4-35	9-17	2-48	9-26	
Szénváros	8-53	5-33	12-16	3-34	10-55	
Piski (6)	9-03	5-53	12-35	3-57	11-02	
Piski (1)	9-10	6-15	12-55	4-12	11-17	
Déva	9-20	6-29	1-09	4-27	11-34	
M-Illye (1)	9-28	7-11	1-39	5-10	12-17	
Zám	9-38	7-44	2-09	5-45	12-51	
Soborsin	4-15	6-33	8-17	7-33	6-18	1-29
Borzován	5-05		8-58	8-57	6-57	2-15
Konop	5-23		9-15		7-13	2-33
Milova-O.	5-39		9-25		7-23	2-51
M-Radna (6)	5-55	7-28	9-37	3-24	7-31	2-53
M-Radna (1)	6-05	7-30	9-44	3-26	7-41	3-17
Baraczká	6-14		9-52		7-50	3-26
Paulis	6-21		10-10		7-57	3-37
O-Paulis	6-28				8-04	3-44
Gyerep Ménéz	6-38		10-14		8-16	3-56
Csicsér	6-53				8-27	4-05
Glogovác	7-08		10-38		8-38	4-16
Arad (6)	7-21	8-08	10-50	4-03	8-50	4-38

Arad-Temesvár-Józsefváros.				
Állomások	Szv.		Vv.	
	I-III.	I-II.	I-III.	I-II.
Arad ind.	6-15	12-17	4-48	7-08
Uj-Arad	6-25	12-28	5-04	7-18
Németh-Ságh	6-42	12-44	5-27	7-30
Vinga	6-55	12-56	5-38	7-43
Orczyfalva	7-06	1-07	6-08	8-08
Merczfalva	7-16	1-17	6-18	8-18
Szt-András	7-27	1-28	6-29	8-29
Temesvár-Jv. ért.	7-44	1-45	7-05	8-35

Temesvár-Józsefváros-Arad.				
Állomások	Szv.		Vv.	
	I-III.	I-II.	I-III.	I-II.
Temesvár-Jv. ind.	6-00	8-45	2-24	9-28
Szt-András	6-20	9-09	2-42	9-48
Merczfalva	6-33	9-27	2-56	10-08
Orczyfalva	6-44	9-42	3-08	10-18
Vinga	6-58	10-05	3-17	10-31
Németh-Ságh	7-11	10-23	3-30	10-38
Uj-Arad	7-28	10-47	3-47	10-57
Arad ért.	7-38	11-00	3-56	11-08

(Utánnnyomás nem díjaztatik.)

Stern Cecilia

Forray-utca 2.

Kérem a cégre ügyelni!

Legnagyobb saját készítményű

bluz-, pongyola, kosztüm- és aljárúház

legdivatosabb kivitelben, legjutányosabb árak mellett szereshetők be. 4802

Kérem az új kirakataim megtekintését!

APRÓ HIRDETÉSEK.

A Kinek

lemeretség híján

házasárra,
nevelőre,
fizetvezőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztre,
kulcsárra,
vinczellérré,
kertészre,

kulcsárra,
gazdasszoyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége,

AKI

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterületet,

kocsit,
lovat,
halászatot,
telket,

AKI

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást, stb.
vagy

AKI

mindeneket vétel vagy bérbevitel céljából keresi;

AKI

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értekezni, ha az

ARADI KÖZLÖNY

kis hirdetési

rovatát használja.

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstneműeket kiváltak és veszek. Farkas Streicher Arad, Tökölly-tér 1. 1771

Magánpénzeket

legmagasabb kamat mellett elhelyezek. Cim kiadóba. 4841

Kitűnő világosi hegyibor

literenként 26 kr.-ért és óborok legjutányosabb áron kaphatók Poppé Sándornál Aulich Lajos-utca 8/a. 4594

Kiadó

4727

Knezich Károly-utca 1. szám alatt 8 szobás lakás február 1-től, lakásban gázvilágítás bevezetve van.

Kecskeméti fajalmák

gyönyörű válogatott, ötlikós pestacsomagokban 8.- koronáért szállt Sandberg Salo (bejegyzett cég) Kecskemét. 4748

Csinosan butorozott

csukott erkélyes szoba január 1-től kiadó. Bővebbet a kiadóban. 4811

Ezerféle karácsonyi díszek

tucatja 40 fillértől, diszlevélpapírok gyári árban, képeskönyvek ifjúsági iratok félárban. Festékdobozok, jászolok, lámpaernyők. 110 000 kötetes kölcsönkönyvtár Krausz Paulin Színházépület. 8241

Radnai-ut 10. szám

és Bercsényi Miklós-utca 29. szám alatt lévő két adómentes emeletes bérházak eladó. Bővebbet Klein József tulajdonosnál. 4756

Házvezetőnőnek ajánkozik

vidéki urinő, aki a háztartás minden ágában jártas. Magányos urhoz esetleg plébániára is elmegy. Cim a kiadóhivatalban. 4794

Singer varrógépek,

kevésbé használt, 8, 10, 12 forint új varrógépek gyári árban, kedvező lefizetésre. Stern Adolf, Boros Béni-tér 8., saroküzlet. 4628

Déván,

a piactér legélénkebb forgalmu helyén egy csinosan berendezett, állandó uri vevő körrel bíró jó menetelő fűszer és csemege üzlet trafik és korlátolt italmérési joggal 1910. január havában eladó. Átvételhez 10 20,000 korona szükséges. Értekezhetni Steiner Ferencnél nagykereskedő Déván. 4806

Egy a fűszer-,

termény és italárak kezelésében teljesen jártas, a magyar, német és román nyelvet bíró óvadék képes fiatal ember mint raktárnok azonnali belépésre kerestetik Steiner Ferencnél, nagykereskedő Déván. 4807

Eladó ház.

Fácán-utca 1. számú ház előnyös feltételek mellett eladó. Tudakozódhatni Szablóczky László kefékötőnél Szabadság-téri üllötben. 4812

Gyakorlott

könyvelő, ki a gépirásban is jártas azonnali állást keres. Cim a kiadóban. 4818

Csillogó karácsonyfadíszek,

karácsonyi és újévi képeslevelezőlapok, meséskönyvek, diszdoboz levélpapírok, képeslevelezőlap albumok, arcképekterek karácsonyi ajándéknak legolcsóbban vásárolhatók Ingusz I. és fia könyvkereskedésében, Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. 178

Kereskedelmi

alkalmazottak jutányos árért izletes házikosztót kaphatnak. Vargáné, Kápolna-utca 8. a. 4821

Karácsonyi díszekből

igen eredeti, káprázatos ajándékok! Csillagszóró csodagyertyák. Karácsonyi hó. Legdivatosabb névjegyek elkészítése. Karácsonyi és újévi levelező lapokból gyönyörű ajándékok! a készleten lévő legfinomabb diszlevélpapírokat csaknem saját árban áruistom. Legújabb társasjátékok óriási választéka. A kölcsönkönyvtár 275 oldalas új magyar jegyzéke megjelent. 90,000 kötetes kölcsönkönyvtár. 30,000 kötetes zenemű kölcsönző intézet. Nagyválasztéku antiquarium. — Kerpe! Izsó, könyv és papirkereskedése Aradon Andrassy-tér 20 sz Telefon 885. 8911

Megnyílt

Bolezni Károly
cipészüzlete, Forray-utca, román templom épület.

Elvállal mértékutáni megrendeléseket bármilyen uri- és női cipőkre. Ugyenott saját készítményű kész gyermekcipők kaphatók. Cipőfejlesztések és javítások jutányos áron gyorsan és pontosan készíttetnek. 4289

Szíves pártfogást kér

Bolezni Károly.

Depó kezelésre

egy házaspárt italmérőül alkalmazok Arad vidékén, nyelv és szakösmeret feltétlen szükséges.

Ajánlatokat „Biztos megélhetés” jelige alatt e lap kiadóhivatalába kérek. 4837

Olvasóinkat

tisztelettel

kérjük

bevásárlásaiknál

lapunkra

hivatkozni.